

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Muuttuva kulttuuriympäristö – kirjastot tapahtumapaikkana

Your Point-nuortentapahtuma Sellon kirjastossa.

Christina Daous, Laura Tervo

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

Jätetty arvioitavaksi 05 / 2014

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Christina Daous, Laura Tervo	Sivumäärä 43 ja 3 liitesivua
Työn nimi Muuttuva kulttuuriympäristö – kirjastot tapahtumapaikkana. Your Point-nuortentapahtuma Sellon kirjastossa.	
Ohjaava(t) opettaja(t) Arto Lindholm	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Sellon kirjasto, nuorten osasto Pointti, Aila Kaunisvaara	
Tiivistelmä <p>Kirjasto on muuttunut viimeisien vuosien aikana suuresti. Yleiset kirjastot kehittyvät pysyäkseen menossa mukana ja pyrkivät tarjoamaan jokaiselle suomalaiselle laadukkaita ja toimivia kirjastopalveluja. Sellon kirjasto on Suomen toiseksi eniten käytetty kirjasto ja kirjallisuuden lisäksi se tarjoaa monenlaisia muita palveluita, kuten kokoustiloja ja tietoteknisiä laitteita. Aktiivisia kirjastopalveluiden käyttäjiä ovat Sellossa nuoret, joilla on oma osasto, myös nuorisotilana toimiva Pointti. Sellon kirjasto on muotoutunut tapahtumakirjastoksi, mikä tarkoittaa aktiivista toimintaa myös Pointtissa. Nuorten osastolla on omat tapahtumat, jotka ovat suunnattu nuorille ja niitä toteutetaan monipuolisesti. Sellon kirjaston Pointti haluaa tarjota omille asiakkailleen, nuorille, laadukkaita ja toimivia tapahtumia.</p> <p>Yleisten kirjastojen muutosten lisäksi myös kulttuurituotanto on alana muuttunut. Tapahtumien asiakkaat eivät ole vain kävijöitä tai yleisöä, vaan haluavat osallistua, tuottaa itse sisältöä ja olla mukana toiminnassa monin eri tavoin. Myös nuorille halutaan antaa mahdollisuuksia osallistua. Pointtissa halutaan osallistaa nuoria ja tarjota heille kulttuurielämyksiä. Pohtimalla kirjaston sekä kulttuurituotannon muutoksia, sekä osallistamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia Pointtissa järjestettiin nuorten oma taidetapahtuma Your Point huhtikuussa 2014. Sitä suunniteltaessa pyrittiin erityisesti ottamaan huomioon kirjaston tilat ja nuorten mahdollisuudet osallistua.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena Sellon kirjaston Pointti on saanut oman laadukkaasti brändätyn tapahtuman, jossa näkyvät nuoret. Tapahtuman suunnittelu ja toteutus on dokumentoitu selkeästi. Lisäksi työ tarjoaa myös ulkopuolisille kirjaston ja kulttuurialan toimijoille näkökulmia kirjaston ja kulttuurituotannon historiaan, nykyhetkeen ja tulevaisuuteen, sekä ajatuksia nuorten osallistumisesta ja osallistamisesta.</p>	
Asiasanat Yleiset kirjastot, tapahtumatuotanto, nuoret, kulttuurituotanto	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Arts Management

ABSTRACT

Author Christina Daous, Laura Tervo	Number of Pages 43
Title Changes in the cultural environment – library as a venue. Your Point youth event at the Sello Library.	
Supervisor(s) Arto Lindholm	
Subscriber and/or Mentor Sello Library, Youth department Pointti, Aila Kaunisvaara	
Abstract <p>Library has changed in the last few years. Public libraries do their best to keep up with the changes and strive to offer good quality library services. Sello Library is the second most used library in Finland and in addition to literature they offer various other services, such as conference rooms and IT equipment. One of the active library users are the youths, that have their own department – Pointti, that is also used as a youth center. Sello Library is an eventful library which means the youth department is active as well. Youth department has its own events that are created for the young customers. Pointti wants to offer their own customers, young people, events that are high quality and versatile.</p> <p>In addition to the Public libraries, cultural management has changes as field. Customers of events are not only visitors or a public anymore and want to contribute as well. Also the youth are given opportunities to participate. Pointti wants to involve the youth in various ways and offer them cultural experiences. By discussing the changes in libraries and the possibilities of involving and participating. In April 2014 Your Point youth event was organized in the Sello Library youth department. In the planning of the events we took into account the library space and the possibilities of youth participation.</p> <p>As a result Sello Library youth department Pointti received their own well branded event, that is made for the young customers. The planning and execution of the event has been documented clearly. This text provides interesting thoughts and perspectives of library and cultural field, its history, current state and future and youth participation and involvement.</p>	
Keywords Public libraries, event management, youth, cultural management	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KIRJASTON MUUTTUNEET JA MUUTTUVAT ROOLIT	8
2.1 Yleisen kirjaston historian pääkohtia	9
2.2 Kirjasto- ja nuorisolaki	10
2.3 Kirjaston merkitys yhteiskunnassa	12
2.4 Kirjasto muuttuu	12
2.5 Kirjaston roolin muuttumisen syitä	14
2.6 Kirjaston tulevaisuus yleisesti	16
3 NUORTEN OSALLISTAMINEN JA OSALLISTUMINEN	17
3.1 Case Reaktori	23
3.2 Nuorten osallistaminen Your Point –tapahtumassa	26
4 KULTTUURITUOTANNON MUUTTUNUT ROOLI	27
4.1 Kulttuurituotannon vaikutuksia kirjastoon	28
4.2 Kulttuurituotannon muuttuva talous	29
5 YOUR POINT-TAPAHTUMAN TUOTTAMINEN KIRJASTOLLE	31
5.1 Tapahtuman sisältö ja kohderyhmä	33
5.2 Markkinointi	35
5.3 Tapahtuman arviointi	37
5.4 Tilaaajan arviointi	39
5.5 Kehitysehdotuksia ja ajatuksia	41
6 LOPUKSI	43
LÄHTEET	45
LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Helmet-kirjastokokonaisuuteen kuuluu 63 kirjastoa Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa. Näistä kirjastoista 15 sijaitsee Espoon alueella. Kaikille kirjastoverkossa toimiville kirjastoille yhteistä on esimerkiksi kirjastokortti ja verkkokirjasto sekä aineistokuljetukset kuntien välillä. Sellon kirjasto on Leppävaaran aluekirjasto ja Suomen toiseksi eniten käytetty kirjasto, jossa käydään 3,6 miljoonaa kertaa vuodessa. Kaikissa Helmet -kirjastoissa vierailaan yhteensä noin 17 miljoonaa kertaa, joista noin viisi miljoonaa on verkkokirjastokäyntejä (Mikä Helmet on? 23.4.2014). Jokaisena viikonpäivänä avoinna oleva Sellon kirjasto on tapahtumakirjasto, jossa vain taivas on rajana. Kaksikerroksisen kirjaston ylemmässä kerroksessa sijaitsevat ryhmätyötilat Akseli ja Elina sekä kauno- ja tietokirjallisuuden osastot. Kirjaston alakerrassa sijaitsevat lastenosasto Lastenmaa, tapahtumajärjestämiseen soveltuva aula lavoineen sekä nuortenosasto Pointti. Vuonna 2003 käyttöön otettu kirjasto on profiloitunut toiminnalliseksi kirjastoksi, joka panostaa erityisesti lasten ja nuorten palveluihin. Pääkaupunkiseudulla paitsi asiakkaat, myös henkilöstö on monikulttuurisempaa kuin muualla maassa. Vuoden 2010 lopulla Espoon kaupungin työntekijöistä 3,6 prosenttia oli maahanmuuttajataustaisia. Suur-Leppävaaran alueella, missä Sellon kirjasto sijaitsee, vieraskielisen väestön osuus vuonna 2007 oli 7,6 prosenttia. Sellon kirjaston henkilökunnassa on maahanmuuttajataustaisia virkailijoita, joka pienentää väärinymmärryksen riskiä. (Nikulainen 2011, 210)

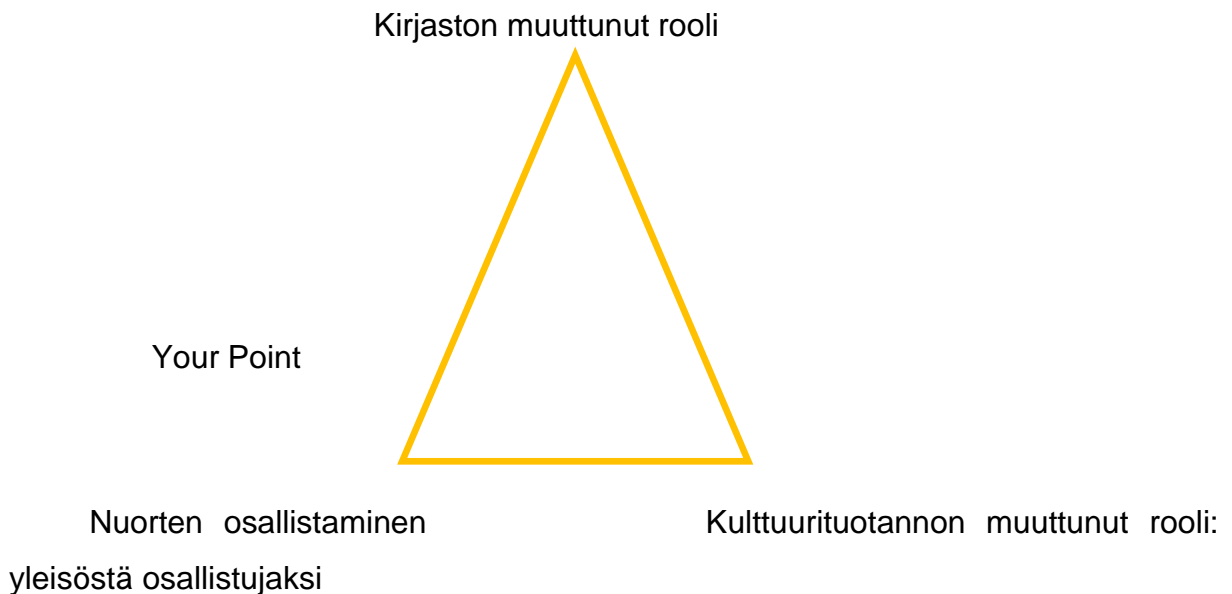
Kirjaston nuortenosasto Pointti otti yhteyttä Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon opiskelijoihin saadakseen selvitystyön sekä konkreettisen tapahtuman, jotka toisivat esille mahdollisia kehittämisen kohteita. Nuortenosasto Pointti on aktiivinen tapahtumatila, jossa nuoret voivat viettää aikaa niin itsekseen kuin kavereiden kanssa. Tämän opinnäytetyön ohella toteutamme tapahtuman, jossa näkyy nuorten kädenjälki yhdistettynä meidän tietotaitoomme. Samalla otamme selvää benchmarkingin keinoin siitä, miten muiden kirjastojen nuortenosastot ja mahdolliset tapahtumatuotannot toimivat. Nuorille suunnatun kulttuuritapahtuman avulla voidaan suunnitella ja toteuttaa selkeä tapahtumakokonaisuus, joka voidaan toistaa samanlaisena - tai vain pienillä parannuksilla - vuosi toisensa jälkeen. Opinnäytetyö tarjoaa kirjaston käyttöön toimintamallin nuorille suunnattuun tapahtumatuotantoon sekä tutkii sitä,

miten kulttuurituotannon rooli on muuttunut ja kuinka yleisöä osallistetaan kirjastoym-
päristössä.

Tapahtuman tarkoitus on kehittää Pointin brändiä laadukkaana tapahtumamiljöönä. Your Pointista tehdään toimiva ja näkyvä Pointin oma kulttuuritapahtuma, joka vetää monipuolisella sisällöllään nuoria kävijöitä. Aikaisemmin tapahtumat nuorten osastol-
la ovat olleet yhden päivän tai illan kestäviä yksittäisiä paketteja ja tähän halutaan
tuoda muutos. Opinnäytetyön teoriaosuuden tehtävänä on ollut ohjata ja tukea tapah-
tuman suunnittelua. Lisäksi olemme pystyneet luomaan jo valmiiksi käsitystä siitä,
minkälainen voisi olla toimiva tapahtuma ja tekemään korjauksia ja muutoksia, jotka
muuten oltaisiin pystytty huomaamaan vasta tapahtuman jälkeen. Tärkeää on, että
kirjasto pystyy tarjoamaan nuorille laadukkaita osallistumisen mahdollisuuksia.

Sellon kirjastolle on aikaisemmin tehty vastaavanlainen opinnäytetyö, jossa tuotiin
esille kirjaston muuttunutta roolia yhteiskunnassa (Young Talents - Tapahtumatuo-
tannon kehittäminen Sellon kirjastossa. Parkkisenniemi, Minna, Humanistinen am-
mattikorkeakoulu 2012). Nuorten osasto Pointti haluaa kuitenkin eriytyä selkeästi
omaksi ympäristökseen, olla mukana kehityksessä ja tarjota omalle kohderyhmälleen
ajankohtaisen kulttuurikokemuksen ja –elämyksen. Vaikka työ tehdään tilauksena
Sellon kirjaston nuortenosastolle, opinnäytetyön tekijät ottavat kuitenkin tavoitteeksi
se, että tietoa voidaan soveltaa myös muualla. Työ on tärkeä osa kirjastomaailman ja
kulttuurialan kehitystä, jossa Sellon kirjasto ja nuortenosasto Pointti haluavat olla
mukana. Kohdistamalla tämän opinnäytetyön ja tapahtuman Pointtiin koko kirjaston
sijaan, kirjasto voi olla varmoin mielin siitä, ettei yksi olennaisista kohderyhmistä jää
unohduksiin ja tarjontaa sekä palveluita voidaan parantaa juuri kohdistettuna nuoriin.

Opinnäytetyön viitekehys on seuraavanlainen:

Tämä opinnäytetyö voi tuoda myös ajatuksia muille kirjaston, kulttuurin, nuorisotyön ja tapahtumatuotannon toimijoille. Olemme luoneet tapahtuman käytännössä täysin tyhjästä ja koko prosessi on dokumentoitu. Seuraamalla ja kirjaamalla tarkasti toimimme teorian kirjoittamisessa, tapahtuman suunnittelussa ja sen toteutuksessa olemme varmistaneet, että teemme mahdollisimman laadukasta opinnäytetyötä ja tapahtumaa. Työn teorian kautta olemme halunneet antaa selkeän ja kattavan kuvan kirjaston ja kulttuurituotannon muuttuvista rooleista sekä pohtia millaisia mahdollisuuksia nuorten osallistamisessa ja osallistumisessa on. Nämä kolme teemaa ovat luoneet pohjan Your Pointille, joka vahvistaa kirjaston roolia tapahtumatuotannossa ja antaa nuorille mahdollisuuden olla osana sitä.

Opinnäytetyön ja tapahtuman arvioinnissa halusimme ottaa kaksi näkökulmaa: itsearviointi kokonaisuudesta ja tilaajan arviointi tapahtumasta. Projektin onnistumista arvioimme sen mukaan, tuliko tapahtumasta onnistunut sekä laadukas ja tuottiko teoria meille uutta, mielenkiintoista tietoa, jota voimme käyttää hyödyksemme työelämässä. Ilmoitamme tilaajalle, eli Sellon kirjaston nuortenosastolle, että pyydämme heiltä vapaata, kirjallista arviointia tapahtumasta sekä meidän tekemästämme työstä. Tarkkaa kävijämäärätavoitetta on vaikea määritellä, koska emme tapahtuman aikana voi laskea sitä, ketkä ovat joka tapauksessa paikalla olevia Pointin kävijöitä ja ketkä nimenomaan Your Pointin kävijöitä. Tavoitteena on kuitenkin tuoda Pointtiin uusia

nuoria, jotka mahdollisesti palaavat viettämään vapaa-aikaa myös tapahtuman jälkeen. Arvioimme omaa toimintaamme jo tapahtuman aikana. Tärkeitä kysymyksiä itsearviointissa ovat esimerkiksi se, aiheuttiko jokin yksityiskohta tapahtuma-aikana huolta ja mitkä asiat onnistuivat hyvin. Erikseen pyrimme kiinnittämään huomiota siihen, millaiset ohjelmavaihtoehdot saivat eniten osallistujia ja kannatusta sekä ketkä esiintyjistä ja vierailevista tähdistä nappasivat isoimmat katsoja- ja osallistujaluvut. Lähtökohtanamme oli siis se, että tapahtuma on onnistunut, kun kävijämäärä toteutuu, tapahtuman järjestelyt sujuvat jouhevasti ja nuorten palautteet ovat positiivisia.

2 KIRJASTON MUUTTUNEET JA MUUTTUVAT ROOLIT

Kirjasto on kohtaamispaikka- ja tapahtumapaikka sekä olo- ja työhuone. Se on toimintaympäristö, joka tarjoaa mahdollisuuksia hyvin monenlaiseen vapaa-ajanviettoon. Kirjastoon tullaan lainaamaan aineistoa ja lukemaan lehtiä, mutta myös etsimään tietoa, kuuntelemaan musiikkia, lainaamaan ja soittamaan soittimia, opiskelemaan sekä käyttämään tietokonetta. Jotkut asiakkaat varaavat käyttöönsä kirjaston kokoustilan tai pelaavat lautapelejä. Palautteissa mainitaan usein se, miten tärkeä kirjaston sosiaalinen merkitys on asiakkaille. Kirjastoon on helppo tulla, koska kirjastossa kaikki asiakkaat ovat samanarvoisia; yhtä arvokkaita. Kirjastossa voidaan luoda sosiaalisia suhteita ja tarjota mahdollisuuksia osallistua kulttuuritapahtumiin. Kirjastossa kävijöistä monet tulevat tapaamaan ystäviä tai esimerkiksi lapsen tai vanhuksen seuraksi kirjastokäynnille. Lisäksi kirjaston kehittäminen sosiaalisen median avulla virtuaaliseksi kohtaamispaikaksi on jo nyt tärkeää; esimerkiksi Facebook-sivullaan kirjasto voi olla suoraan yhteydessä palautetta antavaan tai neuvoa kysyvään asiakkaaseen. (Tyrväinen 2011, 169) Se, miten yhteisöllisyys muodostuu ja miten ihmiset toimivat vuorovaikutuksessa keskenään, vaikuttaa myös kirjastoon. Kirjaston merkitys yksittäisille ihmisille ei ole ennalta määrätty, vaan kirjaston täytyy itse tehdä itsestään toimija, jolla on merkittävä rooli yksilön elämässä. Perinteinen käsitys kirjastosta tietopankkina ja kirjavarastona on muuttunut, vaikka kirjaston merkitys ongelmaratkaisijana, sivistyslaitoksena ja oppimisympäristönä onkin toki kiistan. (Holmberg 2009, 9)

2.1 Yleisen kirjaston historian pääkohtia

Yleinen, valtion ylläpitämä kirjasto on ollut olemassa pian 100 vuotta. Eduskunta myönsi vuonna 1920 ensimmäisen kerran määrärahaa kirjaston perustamiseen ja ensimmäinen kansankirjastolaki ja -asetus saatiin vuonna 1928. Lain lisäksi tuolloin määriteltiin se, miten kirjastoa rahoitetaan sekä perustettiin valtion kirjastohallinto, joka otti tehtäväkseen tuoda kirjastopalvelut kaikkien suomalaisten ulottuville. (Kekki 2013, 29) Ennen talvi- ja jatkosota valmisteltu kirjastolaki olikin voimassa useita vuosikymmeniä, aina vuoteen 1961, jolloin valmisteltiin uusi laki. Se vaikutti myönteisesti kirjastojen kehitykseen, koska lain muuttuminen merkitsi kunnille huomattavaa lisäystä kirjastojen rahoitukseen ja sysäystä toiminnan laajentumiselle. Suomalainen kirjastolaki ja -asetus oli tuolloin nykyaikaisempi kuin muiden Pohjoismaiden, koska se antoi kunnille taloudelliset mahdollisuudet kehittää kirjastoa kaikissa olosuhteissa. (Kekki 2013, 34) Vuoden 1961 kirjastolain jälkeen kaupunginkirjastoihin perustettiin erillisiä osastoja lapsille ja aikuisille, musiikkiaineistolle ja käsikirjastoille. Tämän lisäksi maakuntakirjastot aloittivat tuolloin toimintansa ja sivukirjastojen kirjavalikoimaa paranneltiin. Maaseutualueilla kiertelevät kirjastoautot aloittivat toimintansa 1960-luvulla. (Kekki 2013, 45) Seuraavan kerran kirjastolakia muutettiin niin, että lakiuudistus sekä uusi kirjastoasetus tulivat voimaan vuonna 1992 - aikana, jolloin Suomi ajautui syvään lamaan. Uutena haasteena oli kehittää tietoyhteiskuntavalmiuksia, koska kirjastojen ei haluttu jäävän kirjavarastoiksi. (Kekki 2013, 56) Uuden kirjastolain astuessa voimaan edellisen lain tavoitteita ei oltu vielä saavutettu ja lakimuutos vaati lisää panostusta aikana, jolloin työttömyys kohosi kahteenkymmeneen prosenttiin. Kirjastot joutuivat ahdinkoon vuosina 1992 - 1998 ja mieleen tuli palauttaa, että kirjasto on olemassa kansalaisia, ei itseään varten. Kirjaston ponnistellessa budjettikiristysten ja lakimuutosten ristitulella kirjaston käyttö lisääntyi; käyttö ja lainauksen voimakas kasvu tapahtui lamasta huolimatta; tai juuri sen vuoksi. (Kekki 2013, 75) Viimeistään hallituksen ohjelmassa 2007-2011 yleinen kirjasto tunnustettiin virallisesti kunnalliseksi perus- ja lähipalveluksi. Vuonna 2009 Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015 -ohjelmaan kirjattiin, että osaaminen, laatu ja erikoistuminen ovat lähivuosien kehittämisen painopisteitä kirjastoissa. Kirjastot olivat verkkopalveluiden yleistyt-

tyä ensimmäistä kertaa joutuneet tiukkaan kilpailutilanteeseen ihmisten ajankäytöstä muiden toimijoiden kanssa. Keskiössä oli seuraava viesti: “menestyäkseen tulevaisuudessa kirjastojen on tuotettava lisäarvoa, jota muut eivät osaa eivätkä pysty tarjoamaan. Olemassaolon oikeutus syntyy siitä, että käyttäjät tuntevat tarvitsevansa kirjaston palveluja. Tuleva menestys on ansaittava.” (Kekki 2013, 111)

Yleisten kirjaston rahoitus on Suomessa järjestetty kunnan ja valtion verorahoin. Kunnat vastaavat kirjastopalvelujen järjestämisestä omalla alueellaan. Valtio on ollut mukana tukemassa kuntia kirjastojen kustannuksissa vuodesta 1928 asti. Nykyisin valtio tukee kirjastoja laskennallisella valtionosuudella, jonka kunnat käyttävät halumallaan tavalla. Kunnalla on oikeus saada valtionosuutta silloin, kun se järjestää kirjasto- ja tietopalvelut sekä toimii kirjastolain mukaisesti. Valtion kirjastobudjetissa on saatavissa valtionosuuden lisäksi rahoitusta kirjastorakentamiseen, kirjastoautojen hankintaan sekä erilaisiin kehittämishankkeisiin. Opetusministeriö on myöntänyt kirjastoille rahoitusta kulttuuriseen kehittämiseen 1990-luvun puolivälistä alkaen. Vaikka summa ei ollut suuri, sillä saattoi olla ratkaiseva merkitys erityisesti pienen kirjaston toimintojen kehittämisessä. Suosittuja aiheita ovat olleet lukuharrastuksen edistäminen, kirjaston toiminta kohtaamispaikkoina sekä kirjaston ja koulun yhteistyön edistäminen. (Kekki 2013, 24, 121) Vuonna 2010 tehdyn valtionosuusuudistuksessa tehdyt määrärahasiirrot tekivät mahdolliseksi panostaa yleisten kirjastojen kehittämiseen veikkauksen voittovaroista. Lisäksi vuodesta 2012 lähtien kirjastojen valtion aluehallinto on myöntänyt suurimman osan yleisten kirjastojen kansallisten hankkeiden rahoituksesta. (Kekki 2013, 118)

2.2 Kirjasto- ja nuorisolaki

Samaan aikaan, kun Suomessa säädettiin oppivelvollisuudesta vuonna 1921, myös kirjastoalan ja -lain kehittäminen aloitettiin. Oppivelvollisuuteen liittäminen sai aikaan kirjaston huomioimisen, koska yhteinen sivistyksellinen päämäärä yhdisti kirjasto- ja koulumaailmaa. (Kekki 2013, 154) Kirjastolaki määrittelee tarkoin kirjastojen ja kuntien tehtävät, velvollisuudet sekä oikeudet. Kunnan toimintaan kuuluu muiden ohessa kulttuurinen nuorisotoiminta. Nuorisolaki määrittelee muun muassa sen, miten nuoria saa ja tulisi kohdella heitä koskeissa asioissa. Yhdessä nämä kaksi lakia antavat säädökset kirjastojen nuorisotoimintaan, jotka vaikuttavat Sellon kirjaston nuorten

osaston Pointin toimintaan. Molempia näitä lakeja noudattaen voidaan päästä lopputulokseen, jossa nuorille taataan yleissivistyksen ja tiedon lähde, joka pysyy ajassa mukana. ”Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen.” (OKM 2013)

Olennaisin osa kirjastolakia on varmaankin kirjaston maksuttomuus (Kirjastolaki 4:5. §), joka näkyy myös kirjaston tapahtumissa. Vaikka maksuttomuus koskeekin vain kirjoja ja kirjojen lainauksia, nollatulot näkyvät myös Pointin järjestämässä tapahtumissa. Budjetit toimivat minimikustannuksilla, mikä tarkoittaa tapahtuman järjestämistä kustannustehokkaasti. Tapahtumissa tulee valita vaihtoehtoja, jotka eivät tule kalliiksi. Esimerkiksi Your Point-tapahtuman suunnittelussa tärkeää on tuottaa nuorille sellaisia ohjelmavaihtoehtoja, jotka ovat innostavia, mielenkiintoisia, laadukkaita ja monipuolisia eikä budjetin puuttuminen näy niissä. Sen vuoksi ennen tapahtuman järjestämistä tulee kartoittaa kaikki Sellon kirjaston ja Pointin resurssit sekä verkostot, jotta niitä voidaan käyttää tehokkaasti. Kirjastolain mukaan kirjaston kuuluu olla avoin kaikille, joten tapahtumatkin suunnitellaan siten, että ne ovat avoimia ja kynnys ottaa niihin osaa on matala. Käyttämällä esimerkiksi aktiivisesti sosiaalista mediaa markkinointi- ja viestintäväylänä kynnystä voidaan alentaa ja nuorten on helppo olla yhteydessä myös kirjastoon tarvittaessa sosiaalisen median välityksellä.

Tärkein Your Point-tapahtumaan liittyvä nuorisolain pykälä koskee nuorten osallistamista ja kuulemista. Vaikka tapahtuma ei ole suoraan nuorisotyötä eikä sillä ole julkisesti katsottuna ainakaan nuorisotyön piirteitä, se on osa Espoon nuorisokulttuuria. Julkisen puolen organisaatiot toimivat aina yleisen hyvän eteen ja myös tapahtuman suunnittelussa tämä tulee muistaa. ”Nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.” (Kirjastolaki 3:8. §) Your Point-tapahtuma on nimensäkin mukaan nuorten Pointti ja heidän oma taide- ja kulttuuritapahtuma. Nuorille tulee siis tarjota mahdollisuus olla mukana tapahtuman suunnittelussa ja mahdollisuuksien mukaan myös toteutuksessa.

Kirjaston tulee siis pysyä kehityksessä mukana varmistuen sen, että se pystyy tarjoamaan lakisääteiset palvelut. Kirjasto on tärkeä osa nuorisotoimintaa ja nuorisokulttuuria, joten myös nuorten osaston tulee pitää huoli siitä, että toiminta on laadukasta, toimivaa ja sopivaa. Suomen laissa ei suoraan ole määritelty mitä kunta voi tehdä nuorisokulttuurin edistämistä varten. Tapahtumien järjestäminen voi olla olennainen osa kulttuuritarjontaa, kuten Sellon Pointissa on tehty.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriöllä on oma vastuunsa liittyen nuorisotyön ja –politiikan kehittämisestä. Kirjastolain mukaan kirjaston tulee pyrkiä kehittämään verkopalveluja (1:2. §) ja toimia yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa.

2.3 Kirjaston merkitys yhteiskunnassa

Yleistä kirjastoa pidetään kaikkien kuntalaisten, ei vain kirjastokortin hankkineiden palveluksi. Kirjasto on helposti saavutettava ja avoinna jokaiselle. Kirjasto ei tämän vuoksi voi yksin määrittellä palveluitaan, vaan sen tulisi ottaa huomioon asiakkaidensa osallistuminen palveluiden suunnitteluun ja tuottamiseen. (Almgren & Jokitalo 2011, 11 - 13). Jotta asiakkaat tuntisivat palvelun omakseen, heidän täytyy päästä esittämään kehitysehdotuksia ja suunnittelemaan kirjaston toimintaa. Heidän toiveitaan on kuunneltava ja pyrittävä toteuttamaan niitä mahdollisuuksien mukaan. Vuorovaikutus asiakkaiden kanssa käy helpommaksi tietotekniikan lisääntymisen myötä. Kirjastosta muodostuu kansalaisten keskinäisen kanssakäymisen ja tiedonhakemisen tärkein paikka, jossa jokainen voi vaikuttaa. Asiakkaat etsivät kirjastosta sekä digitaalista että painettua aineistoa, mutta siellä voi myös rauhoittua ja keskittyä sekä saada kirjallisuudesta, yleisötilaisuuksista ja kaikista käytössä olevista kirjaston aineistoista aineksia mielekkääseen arkeen. (Sipilä 2007, 119)

2.4 Kirjasto muuttuu

Kirjastoa on aiemmin pidetty paikkana, joka jakaa tietoa kansalaisille ja valistaa heitä. Nyt vaikutussuhde kääntyy ja asiakkaista tulee osallisia kirjastopalveluiden tuottamisessa. Asiakas on oman elämänsä asiantuntija, joka tietää, mitä haluaa. Kirjasto voi pysyä kehityksessä mukana vain tarjoamalla jokaiselle mahdollisuuden vaikuttaa.

(Almgren & Jokitalo 2011, 21 - 23) Kirjastot eivät voi olla joutumatta kilpailu- ja kulu- tussyhteiskunnan rattaisiin, joten niiden on tiedettävä, millaisia palveluita asiakkaat haluavat. On tiedettävä, mitä musiikkia kuunnellaan, mitä kirjoja luetaan ja mitä kirjastossa sen ulkopuolella puhutaan. (Salmén 2007, 19) Kirjastojen täytyy myös huomioida asiakkaiden tarpeita - jopa ennen kuin niitä on ehditty tiedostaa. Toisaalta asiakkaat tuntevat omat oikeutensa hyvään asiakaspalveluun ja laadukkaaseen aineistoon. Kirjastot tarjoavat yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa erilaisia sisältöjä; koulut esittelevät koulutusohjelmiaan, kunnat sähköisiä asioimispalveluitaan ja yritykset omia tuotteitaan vaikkapa kirjaston musiikki-illassa. Tällainen dynaaminen yhteistyö nostaa kirjaston profiilia ja luo asiakkaille kuvaa monipuolisesta kirjastolaitoksesta, jossa uskalletaan toimia myös toisin kuin mihin aiemmin on totuttu. Tällaiset yhteistyömuodot antavat myös kirjastolle mahdollisuuden tavoittaa ehkä aiemmin tavoittamattomia kansalaisia sekä löytää uusia tapoja työskentelyyn. (Salmén 2007, 18 - 19) Fyysinen kirjastorakennus ja siellä tapahtuvat toiminnot sekä verkkokirjasto täydentävät toisiaan monin tavoin. Vaikka osa palveluista voidaan helposti hoitaa sähköisesti, asiakkaat haluavat silti asioida edelleen sosiaalisessa ympäristössä. Kirjaston mahdollisuudet ovat lähes rajattomat - missään muussa paikassa ei voi maksutta, yhdellä käynnillä käyttää internetiä, lainata aineistoa, tavata tuttuja, lukea päivän lehtiä ja lainata soittimia tai urheiluvälineitä. (Salmén 2007, 19)

Enää palveluja ei voida suunnitella kasvottomalle yleisöjoukolle, vaan palveluiden räätälöinti ja yhdessä asiakkaiden kanssa tehtävät sisällöntuotanto ovat keskiössä. Vaikka resursseja pienentyvät, tarpeet eivät. Siksi huolellinen segmentointi eli erilaisille käyttäjäryhmille suunnattu palvelutuotanto on tärkeä asia tiukassakin taloustilanteessa. Yhteistyö ja verkostoituminen sidosryhmien kanssa on myös olennaista. Kirjaston rooli keskeisenä toimijana ympäristössään on riippuvainen sen omasta viitteellisyydestä vastata yleisön toiveisiin. (Sipilä 2007, 120 - 121) Kirjasto joutuu jo jollakin tasolla kilpailemaan asiakkaista. Kirjastomaailmassa ollaan ehkä liikaakin uskottu asiakkaiden pysyvän uskollisina ja palaavan kirjastoon yhä uudelleen. Näin ei välttämättä tule aina olemaan. Myös kirjastojen täytyy arvioida asiakaspalvelun ja sisällöntuotannon laatua ja pyrkiä parantamaan mahdollisia vajavaisuuksia. (Lindberg & Karhu 2011, 135)

Niiden kirjastojen, joille vuorovaikutteisessa ympäristössä toimiminen on tärkeää, on

osallistuttava toimintaan vastavuoroisesti oman palvelunsa kautta. Se edellyttää aitoa vuorovaikutusta, jossa kaikkien osapuolten mielipiteet ovat arvokkaita ja asiakkailta on mahdollisuus kehittää kirjastoaan eri tavoin. Näin asiakas saa konkreettisen viestin siitä, että hänen toimintatapaansa arvostetaan. Lopputuloksena asiakkaat viihtyvät kirjastossa entistäkin paremmin ja todennäköisyys sille, että asiakas palaa kirjastoon yhä uudelleen, kasvaa. (Holmberg ym. 2009, 161) Kirjastossa järjestettävillä tapahtumilla tulee kuitenkin olla kysyntää. "Ei meistä kukaan halua tehdä Sellon kirjastossa tapahtumia siksi, että olisi tapahtumia. Kyllä niille täytyy olla osoitettavissa selkeä tarve ja niistä on luotavia teemoihin sidottuja, järkeviä kokonaisuuksia, kuten Chopinin syntymäpäivänä järjestetty Chopin-konsertti", Sellon kirjaston erikoiskirjastovirkailija Luoto kertoo. Sellon kirjastossa järjestetään Luodon mukaan tällä hetkellä noin 600 tapahtumaa vuodessa. Kirjastossa pyritään tuottamaan matalan kynnyksen tapahtumia, jotka ovat myös osallistavia. On tärkeää, että asiakkaat pääsevät itse tekemään varsinaista sisältöä tapahtumiin. "Kirjasto on välitön paikka, jossa on kiva järjestää yhteisöllisiä juttuja," Luoto luonnehtii. "Tapahtumakonseptilla voi vaikuttaa paljonkin siihen, millaista yleisöä sillä tavoitetaan."

2.5 Kirjaston roolin muuttumisen syitä

Muuttuvaa kirjastoa, joka toimii kirjavaraston sijaan aktiivisena tapahtumapaikkana, kutsutaan aiheita käsittelevässä aineistossa usein Kirjasto 2.0:ksi. Tällöin kirjastorakenne, asiakkaita palveleva henkilökunta ja kirjaston pysyvä aineisto muodostaa Kirjasto 1.0:n ja kirjastossa järjestettävä, yhteisöllinen ohjelma sekä verkkopalvelu muuttaa kirjaston seuraavaan muotoonsa Kirjasto 2.0:ksi. Kirjasto 2.0 -ilmiön ydinasiat ovat vuorovaikutus, käyttäjät ja osallistuminen ja siksi kirjaston roolin muuttuminen yhteiskunnassa on perusteltua. Ihmiset haluavat yhä enemmän itse suunniteltua ja toteutettua kulttuuria; siis osallistumista. Toisaalta verkkopalvelujen merkitys kasvaa jatkuvasti. Eräs suosituimmista Kirjasto 2.0 -keskustelussa käytetyistä argumenteista on ollut kirjastojen laskevat kävijämäärät. Kirjasto 2.0 nähdään keinona löytää kokonaan uusia käyttäjäryhmiä ja samalla palauttaa vanhojen käyttäjien mielenkiinto kirjastoinstituutiota kohtaan. Suomessa yleisten kirjastojen käyttäjämäärät nousivat kirjastotilaston mukaan 2000-luvun puoliväliin saakka, mutta ovat kääntyneet sen jälkeen laskuun (Undervisningministeriet 1999; tässä Holmberg ym. 2009, 108).

Tästä huolimatta kirjastot ovat kuitenkin edelleen selvästi suosituin ja tasa-arvoisin yleisöinstituutio.

Yleisimmin kirjastojen väheneviä kävijämääriä on selitetty internetin käytön samanaikaisella lisääntymisellä (esim. Höglund & Wahlström 2005; tässä Holmberg ym. 2009, 112). Nyt verkossa oleva tietoineisto vastaa sellaiseen tarpeeseen, joka on aiemmin tuonut ihmisiä kirjastoihin. Useiden tilastojen mukaan kirjastokäynnillä haetaan koko ajan harvemmin vastauksia yksittäisiin kysymyksiin ja kirjaston tarjoamien tietopalvelujen käyttötapa on niin ikään muuttumassa. Erilaisten tietolähteiden monipuolistuminen on saanut aikaan kilpailua kirjaston tarjoamalle sisällölle. Myös kirjaston oma verkkopalvelu, jossa voi etsiä tiettyä aineistoa tai uusia lainan, on vähentänyt fyysisiä kirjastokäyntejä ja lisännyt verkkokäyttöä. Toisaalta erilaisten verkkopalvelujen yleistuminen on tuonut kirjastolle sellaisia kävijöitä, jotka ovat erityisen kiinnostuneita kirjaston tarjoamasta internet-yhteydestä. (Jörgensen 2005; tässä Holmberg ym. 2009, 112). Erityisesti nuorten keskuudessa on ollut nähtävissä jako niihin, jotka lainaavat kirjastosta kirjallisuutta ja niihin, jotka käyttävät kirjaston tarjoamia muita palveluja usein, mutta harvoin lainaavat yhtäkään kirjaa. (Holmberg ym. 2009, 112) Myös Luodon havaintojen mukaan kirjastossa aikaansa viettävät ja kirjaston peruspalveluita (lainausta, tietopalvelua) käyttävät ovat eri henkilöitä. "Kirjastonkäyttö on muuttunut niin paljon. Lukevat nuoret käyvät lainaamassa kirjoja, mutta eivät jää hengaillemaan. Kirjastossa aikaa kuluttavat nuoret eivät välttämättä koskaan lainaa yhtäkään kirjaa, mutta he saattavat käyttää esimerkiksi internetiä tai kirjaston yhteydessä olevaa musiikkistudiota", Luoto kertoo. Hänen mukaansa myös esimerkiksi lehden lukijat ovat erittäin uskollinen asiakaskunta, mutta he eivät puolestaan ole lainkaan kiinnostuneita kirjaston digitaalisista palveluista.

Kirjaston roolin muuttumisen syynä voidaan nähdä myös länsimaisissa yhteiskunnissa muotoutuva uudenlainen osallistumisen kulttuuri. Kirjastot ovat osa palvelemaan yhteisöjä ja niiden muuttuminen näkyy myös kirjastojen toiminnassa. Kirjasto voi omalla aktiivisella osallistumisellaan kuitenkin olla mukana muutoksessa ja osallistaa niin henkilökunnan, asiakkaat kuin koko kirjastokentänkin. Kirjastojen välinen yhteistyö ei ole ennestään tuntematonta; ne ovat jo pitkään tehneet yhteistyötä toistensa ja asiakkaiden kanssa. Kirjasto 2.0 -ilmiössä tähän vuorovaikutukseen kuitenkin lisä-

tään uudenlainen, aktiivisen osallisuuden kulttuuri. Asiakkaiden uudenlaisen aktiivisen osallistumisen mahdollistaminen on ainoa keino taata se, että kirjastojen tarjoama palvelu tyydyttää asiakkaiden tarpeet samassa määrin kuin muut palvelut ja informaatiolähteet. (Holmberg ym. 2009, 147)

2.6 Kirjaston tulevaisuus yleisesti

Kirjasto 2.0 -ilmiötä tarkastella on olennaista miettiä sitä, voisiko kirjastoa olla olemassa ilman kirjoja. Tällä hetkellä mikään ei viittaa siihen, että kirja olisi katoamassa ainakaan lähitulevaisuudessa, mutta toisaalta mitään syytä ei ole, miksi kirjastoa ei voisi olla ilman nykymuotoista kirjaa. (Holmberg ym. 2009, 123) 11. Miltä kirjaston tulevaisuus näyttää?

Luodon mukaan kirjasto ilman kirjoja on mahdollinen kehityssuunta, tosin ei aivan lähivuosina. "Fyysisten CD-levyjen, sellaisten levyjen kuin me ne tunnemme, tarina päättyy. Vielä ei ole olemassa sellaista digitaalista musiikkipalvelua, joka olisi käyttäjälle maksuton. Sen täytyisi olla lähes yhtä hyvä kuin maksullinen kilpailija, kuten Spotify. Studio- ja harjoitustilapalvelut ovat Luodon mukaan erittäin kysytyjä ja se on tärkeä osa uudenlaista kirjastopalvelua.

Entressen kirjaston erikoiskirjastovirkailija Ollikaisen mukaan kirjaston tulevaisuus näyttää hyvältä, mutta samaan aikaan täytyy keksiä uusia tapoja tehdä itsensä tarpeelliseksi ja päästä irti perinteisestä kirjastomallista. "Kirjasto voi olla elämyksiä, tietoa, taitoa, rentoutumista eri muodoissaan. Tämä on paikka, jonne voit tulla ja kokea, näkeä sekä oppia," Ollikainen sanoo. Kirjastoon tulleista asiakaspalautteista voi päätellä, että ihmiset arvostavat kirjastoa ja kirjastopalvelua. Se on eräs ainoita paikkoja, joka on kaikille avoin ja ilmainen ja siksi erittäin arvokas. Entressen kirjastossa on myös kokeiltu virtuaalista kirjastoa Second Life -palvelussa ja Ollikainen sanookin, että Kirjasto 3.0 voi olla yksi mahdollinen kirjastomuoto. Entressessä ollaan kiinnostuneita kokeilemaan uusia virtuaali-ideoita ja kokeilemaan, millä tavalla kirjasto voi olla mukana asiakkaidensa sosiaalisen median virrassa. Ollikaisen mukaan Kirjasto 3.0 kuitenkin on jo täällä tietyllä tavalla ja tulevaisuutta on hivenen hankala ennustaa. Täysin kirjattomasta kirjastosta Ollikainenkaan ei innostu, koska hänen mukaansa kirjoja ja kirjallisuutta edelleen tarvitaan - kaikesta huolimatta.

Kirjasto Omenan erikoiskirjastovirkailija Korttesluoma sanoo uskovansa kirjaston säilyvän vielä pitkään, vaikka muutoksia onkin tiedossa. Digitalisoituminen aiheuttaa lähitulevaisuudessa selviä muutoksia ja kustantajien kanssa on päästä sopimukseen lainattavista materiaaleista tehtävistä sopimuksista. Jos kirjasto ei saa tarpeeksi suurta määrää digitaalista aineistoa lainattavaksi, se heikentää kirjaston roolia. Nyt vallalla oleva tapahtumatuotanto on varautumista roolien muutokseen ja muuttuvaan kirjastomaailmaan. Tulevaisuuden näkymissä ideoitu "kirjasto ilman kirjoja" muuttaisi Korttesluoman mukaan kirjastoa liiaksi.

Kirjastot toimivat osana yhteiskuntaa ja se herättää usein keskustelua siitä, miten kirjastot voivat säilyttää merkityksensä koko ajan muuttuvassa ajassa. Tietopalvelut kaupallistuvat ja niitä pyöritetään yhä enemmän mainostuloilla, jolloin ne ovat käyttäjälleen ilmaisia. Kirjastot pyörittävät toimintaansa vähillä resursseilla samalla, kun kaupalliset toimijat tehostavat tarjontaansa. Yleisesti kirjasto nähdään edelleen fyysisenä tilana ja kirjavarastona, vaikka sillä oli resursseja tarjota tietoyhteiskunnalle paljon muutakin. (Holmberg ym. 2009, 88 - 89)

3 NUORTEN OSALLISTAMINEN JA OSALLISTUMINEN

Kirjasto- ja nuorisopalvelut ovat viime aikoina tehneet Espoon alueella yhteistyötä. Sellon kirjastossa nuorisotyöntekijät ovat jalkautuneet vakituisiksi työntekijöiksi kirjaston nuorten pariin, kuten muissakin kirjastoissa on suunnitteilla. (Luoto 2014)

Tärkeintä nuorten osallistumisen toteuttamisessa on vaihtaa tapahtumien suunnittelamisen tapaa aikuisvetoisesta nuorisovetoiseksi. (Kiilakoski ym. 2012, 190) Jotta osallistuminen olisi aitoa, nuoria täytyy kuunnella ja heidän toiveitaan mahdollisuuksien mukaan myös toteuttaa. Osallisuus on todellista vastuun kantamista ja jakamista; sitoutumista yhteiseen asiaan. Näin ollen aito osallisuus vaatii sen, että lasten ja nuorten mielipiteitä kuunnellaan ja niille annetaan painoarvoa toimintaa suunniteltaessa. Nuorisolla täytyy olla mahdollisuus vaikuttaa siihen yhteisöön, jossa he toimivat. (Kiilakoski ym. 2012, 15) Esiintyjät itse tarjoutuvat esiintyjiksi Sellon kirjastoon ja

Luoto kokoaa esiintymiskokemusta halajavista muusikoista sopivia kokonaisuuksia. Hän miettii, sosisiko tarjolla oleva artisti johonkin jo olemassa olevaan tapahtumaan tai järjestää saman musiikkilajin edustajista koostuvan musiikki-illan. Toisaalta kirjastolla on mahdollista esiintyä myös niin, että talo tarjoaa ainoastaan tilan ja tekniikan ja nuori järjestää tapahtuman itse. (Luoto 2014)

Suomessa osallistuminen tarkoittaa usein syrjäytymisen ehkäisyä ja sitä, että puotamisvaarassa olevia lapsia ja nuoria autetaan kulttuurin keinoin. Tällöin osallistumisen tärkein tavoite on sosiaalisten suhteiden vahvistaminen muun muassa pitämällä huolta siitä, että lapset ja nuoret tulevat kohdatuiksi erilaisissa kunnallisissa palveluissa, kuten kirjastossa. (Kiilakoski ym. 2012, 17) Osallisuus voi yhteisössä rakentua hyvin monella tavalla. Tärkeintä on osallistuminen yhteiseen tekemiseen, joka omalta osaltaan lisää henkistä hyvinvointia. Siksi osallisuutta tulee edistää kaikissa lasten ja nuorten yhteisöissä - osallisuuden kautta muodostuu kokemus yhteenkuuluvuudesta ja omasta arvokkuudesta yhteisön jäsenenä. (Kiilakoski ym. 2012, 253)

Jotta osallistuminen kirjastoympäristössä toimisi, ihmisten on tunnettava ne mahdollisuudet, joita kirjastot tarjoavat. Kirjastokenttä on pieni osa osallistumisen kulttuuria ja niiden toiminta voi hukkuu kaupallisten toimijoiden viestien alle. Onkin merkityksellistä pohtia sitä, miten kirjasto voi olla iloksi asiakkailleen ja vastata heidän arkipäiväisiin tarpeisiinsa. Mitä sellaista kirjastolla on, mitä muut eivät tarjoa? (Holmberg ym. 2009, 165) Kirjastolla on tulevaisuudessa paljon haasteita, mutta tulevaisuus on valoisa. "Ensinnäkin kirjasto on todella joustava organisaatio moneen muuhun organisaatioon verrattuna. Toiseksi kirjasto on aktiivisesti kiinnostunut tulevaisuudesta ja pyrkii vaikuttamaan siihen. Kolmanneksi kirjastolla on mahdollisuus auttaa ihmisiä esimerkiksi tietopalveluihin ja laitteisiin liittyvissä kysymyksissä. Kuntalaisilla on oltava pieni saareke koulujen, yliopistojen ja yritysmaailman välissä, missä pystytään tutustumaan erilaisiin teknologioihin, jotka muokkaavat yhteiskuntaa," Luoto listaa.

Kirjaston tulevaisuus nuorten osallistajana ja mahdollistajana näyttää hyvältä, koska toiminta on nuorille aina vapaaehtoista. Osallistumispakkoa ei ole, vaan nuoret saavat itse ehdottaa tapahtumasisältöjä, tuottaa tapahtumia kokonaan itse tai osallistua kirjastotyöntekijöiden toteuttamiin tapahtumiin. Luodon mukaan Sellon kirjaston tulevaisuuden näkymät ovat hyvät. Nuoria asiakkaita käy todella paljon ja useat heistä

ovat vakituisia kävijöitä. Haasteena on löytää tapahtumista ne, jotka kiinnostavat nuoria. Heille täytyy tarjota jotain uutta, mielenkiintoista ja ajankohtaista. Toisaalta nuorille täytyy antaa myös mahdollisuus vain olla. Myös Luoto kertoo, ettei ole mielekästä pakkosyöttää nuorille sellaisia , joista he eivät ole lainkaan kiinnostuneita. "Osallistaminen on ainoa vaihtoehto ollatapahtumia tuputtamatta, koska jos nuorilta saadaan oma panos tapahtumaan, he ovat myös kiinnostuneita siitä. Jotkut eivät lähtökohtaisesti halua suunnitella mitään, he haluavat vain olla ja se oikeus on totta kai nuorille tarjottava," Luoto sanoo. Nuorten kansalaistoiminta on niin ikään murroksessa; toiminnan tavat ovat yksilöllistyneet ja motiivit asioiden tekemiselle ovat henkilökohtaistuneet. Rekisteröityjen yhdistysten jäsenmäärän laskiessa toiminnan sitovuu- den vuoksi löyhät organisaatiot ja tilapäiset toimintaryhmät nostavat suosiotaan. Nouseva trendi on projektilähtöinen tekeminen, johon sitoudutaan vain lyhyeksi ajaksi kerrallaan ja jättäytyään sitten pois toiminnasta. (Eskelinen ym. 2012, 217)

"Tapahtumien järjestäminen on aina tietynlaista kokeilua", Ollikainen kertoo. "Ei voi tietää, miten uusi tapahtuma otetaan vastaan, joten hutejakin tulee. Jotkut tapahtuvat kuitenkin vetävät joka kerta varman yleisön, kuten peliturnaukset ja leivontaillat, joita nuoret ovat itse toivoneet ja ideoineet. Kesätyön hakemiseen liittyvään infotilaisuuteen ei saapunut Entressessä yhtään nuorta, mutta Sellossa paikalle oli löytänyt useampikin innokas työnhakija." Tanssiesitykset ja -kerhot vetävät myös mukavasti yleisöä, mutta esimerkiksi kirjailijailta ei nuoria juurikaan kiinnosta. Ollikainen harmittelee sitä, ettei kirjasto ehkä tavoita lukevia nuoria riittävästi. "Kyllähän heitäkin on, mutta he käyvät lainaamassa täältä pinon kirjoja ja lähtevät sen jälkeen pois. Täällä aktiivisesti aikaa viettävät nuoret ovat ehkä eri maailmasta kuin ne, jotka oikeasti käyttävät perinteisiä kirjastopalveluja," Ollikainen kuvailee.

Kirjastoon ollaan myös halukkaita tulemaan esiintyjiksi ja se on myös budjettiystävällinen tapa järjestää tapahtumia, koska esiintyjät tulevat tällöin paikalle vain esiintymiskokemuksen, ei niinkään palkkion takia. Nuorten puolella tapahtumia ideoidaan nuorten omien ideoiden pohjalta. Noin sata nuorta käsittävää kanta-asiakasryhmää kuunnellaan tarkoin ja heidän toiveensa pyritään täyttämään siihen asti kuin se on taloudellisesti mahdollista. Tuotantovastuu jää kuitenkin aina työntekijöiden vastuulle eikä nuoria ole - ainakaan vielä - otettu mukaan tapahtumajärjestämiseen. Iso Omenan kirjastossa nuorten tapahtumat ovat lähes aina sellaisia, joiden esiintyjille on

maksettu palkkio. Kuten Sellossa myös Iso Omenassa rap-musiikkiin painottuvat tapahtumat vetävät paljon yleisöä, vaikka Kortesuoma huomauttaakin, että nuorten tapahtumissa yleisöä on aina paljon. "Nuoret ovat muutenkin aina paikalla, joten nuorille on siinä mielessä kiitollista järjestää tapahtumia. He ovat innostuneita ja kiinnostuneita kaikesta nuorten osastolla tapahtuvasta", Kortesuoma kertoo.

Nuoret tulevat kirjaston pääasiassa pelaamaan ja viettämään aikaa kavereidensa kanssa, lukiolaiset myös opiskelevat kirjastotiloissa. Kirjasto on selvästi ottamassa nuorisotilan roolia - samaan aikaan kun nuorisotilojen kävijämäärä laskee, kirjastoissa nuorten ryhmä ideoi uutta ja kuluttaa aikaa. Kortesuoman mukaan nuorisotilojen kävijämäärien hupenemiseen voi vaikuttaa se, että nuorisotalon aukioloajat eivät ole edullisia ja nuorisotaloilla käytettävät ikäraajat kunakin päivänä vaikuttaa varmasti myös. "Kirjasto on helppo paikka nuorille, koska tänne saa aina tulla eikä missään kysellä ikärajan perään", Kortesuoma luonnehtii.

Keväällä 2013 tehtiin Helmet-alueella kysely, jonka eräänä osiona tiedusteltiin sitä, millaiseen tapahtumaan vastaaja voisi tulla kirjastossa. Kyselyyn vastanneet eivät osoittaneet suurta innostusta tapahtumia kohtaan, mutta nimekkäistä kirjailijavieraista oltiin kuitenkin edelleen kiinnostuneita. (Kortesuoma 2014)

Osallistamisessa tulee ottaa huomioon myös lasten ja nuorten erilaiset kehitysvaiheet. Alakouluikäiset lapset arvostavat kaverisuhteissaan yhteistä tekemistä: kavereiden kanssa pelataan ja leikitään. Yläkouluikäiset nuoret sen sijaan pitävät tärkeänä yhteistä ajanviettoa, eivät niinkään sitä, miten aika käytetään. Kavereiden kanssa yhdessä vietettyä aikaa arvostetaan korkealle ja se voidaan kokea uhatuksi koulun, kotitehtävien ja monien harrastusten ristitulessa. Lisäksi tutkimusten perusteella vaikuttaa siltä, että harrastustoimintaan lähdetään mukaan vain silloin, kun tarjolla on vertaistukea ja kaveri houkuttelemassa uuden harrastuksen pariin. (Honkasalo 2007; tässä Eskelinen ym. 2012, 226) Näin on myös kirjaston nuorten osastolla; uusia nuoria saadaan paikalle vain, jos kirjastossa jo käyvien nuorten kokemukset ovat positiivisia. Nuorten osasto on ns. puolueetonta aluetta, jossa kaikilla on lupa oleskella eikä osaston "jengimerkkaamista" sallita. Nuorten osasto on yhtä tasa-arvoinen paikka kuin kirjasto yleensäkin. (Alameri-Sajama 2007, 14) Kirjastoissa nuoret otetaan mukaan tapahtumasuunnitteluun ja -toteuttamiseen, jos he sitä itse haluavat. Toisaalta

heille tarjotaan myös mahdollisuus "vain olla". Entressen kirjastossa nuorista on Ollikaisen mukaan vaikea saada yleisöä, koska nuoret eivät suunnittele menojaan. "Eivät he pyöri täällä kalenterit kädessä ja merkkeile ylös, että tuonne menen. He tulevat paikalle jos tulevat", Ollikainen kertoo. "Nuoret ovat omalla tavallaan haastava ikäryhmä. Heitä ei pidä painostaa tapahtumien järjestämiseen tai niihin osallistumiseen. Jos kirjasto on ainoa paikka, jossa voi rauhassa jutella kavereiden kanssa kulluttamatta rahaa, ei heille pidä väkisin tuputtaa kulttuuria. He kertovat kyllä, jos haluavat jotakin. Jos tapahtumat eivät huvita, niin ne eivät huvita," Ollikainen kiteyttää. Tärkeää on myös huomata se, että arjen tapahtumat ja lähiyhteisössä saadut osallistumisen kokemukset voivat päihittää vaikkapa koulun tai järjestökentän parissa saadut vastaavat hetket. Ystävyysuhteilla on nuorille suuri merkitys ja näennäisesti mitään tekemätön hengailu voi olla olennainen yhteisöllisyyttä rakentava tekijä. Ystävyysuhteet ovat sosiaalista pääomaa, joka puolestaan ehkäisee syrjäytymistä ja tekee elämästä mielekästä. Näitä järjestäytymättömiä, vapaita hengailusuhteita tulisi edistää - kuten kirjaston nuorten osasto ovat jo tehneetkin. (Eskelinen ym. 2012, 219, 227)

Vaikka osallistumisen kulttuuri on tärkeä osa uudenlaista kirjastoa, täytyy silti pitää mielessä myös ne asiakkaat, jotka eivät halua aktiivisesti osallistua kirjaston toimintaan. Heidät tulee huomioida tarjoamalla heille palvelua, jota he kirjastosta hakevat. Osallistaminen täytyy nähdä mahdollisuutena, ei pakkona tai velvollisuutena toimia yhteisössä. Toimimalla aktiivisesti arkielämässä vaikkapa tapahtumien järjestäjänä ja verkkokeskustelijana kirjasto tuo kaikkien ulottuville osallistumisen mahdollisuuden - kuitenkin pakottamatta jokaista asiakasta ottamaan osaa yhteiseen tekemiseen. Osallistumisen mahdollistaminen ja siihen kannustaminen ovat juuri niitä keinoja, joiden avulla kirjasto 1.0 kehittyy Kirjasto 2.0:ksi. (Holmberg 2009, 155 - 157) Toisaalta kirjaston on ollut vaikea tavoittaa etenkin nuoria verkkopalvelujen kautta, vaikka he nimenomaan ovat tottuneimpia internetin käyttäjiä. Nuorten koko ajan vähenevä kirjaston peruspalvelun käyttö on herättänyt tarvetta selvittää, millaista tietoa nuoret saattaisivat kirjastolta tarvita tai mistä kirjastoympäristössä toteutettavasta sisällöstä he ovat kiinnostuneita. (Maunu 2011, 109)

Osallistumisesta ei saa kuitenkaan tehdä lapsille ja nuorille velvollisuutta, joka on täytettävä, jotta tulisi hyväksytyksi sosiaalisessa yhteisössä. Osallistumisen täytyy

tarkoittaa nimenomaan mahdollisuutta osallistua, ei moraalista pakkoa keksiä väkisin vaikkapa tapahtumasisältöä. Aina on oltava myös mahdollisuus olla osallistumatta; osallistumattomuuskin voi olla tietoinen valinta, ei vain osoitus nuoren passiivisuudesta. (Kiilakoski ym. 2012, 265) Sellon kirjastossa tapahtumia järjestäneiden nuorten tapahtumissa nuoria otetaan suunnittelussa mukaan, mutta kirjastovirkailijavetoisissa tapahtumissa nuoria harvoin saadaan osallistettua. Luoto kertoo nuorten innostuvan aluksi, mutta jättäytyvän lopulta järjestelyistä. Hänen mukaansa nuoren yleisön saa kuitenkin helpommin paikalle, jos tapahtumajärjestelyissä on ollut mukana kirjaston omia nuoria. Nuorten sitouttaminen tapahtumajärjestämiseen vaatii Luodon mukaan kuitenkin paljon. “Nuoria täytyisi tukea monessa eri vaiheessa ja kannustaa paljon, siksi on usein helpompi järjestää tapahtuma työntekijöiden voimin,” Luoto kertoo tapahtumaprosessia. Hänen mukaansa osallistaminen on kuitenkin ainoa keino varmistaa se, että nuoret tulevat tapahtumaan. “Tapahtumat täytyy myydä nuorille jotenkin. Esimerkiksi improryhmälle saa suosiota yhdistämällä sen Putoukseen. Täytyy pyrkiä tarjoamaan uutuusarvoa, nuoret tulevat katsomaan helpommin tuollaista esitystä kuin perinteistä artistia tai bändiä, koska meillä on koko ajan niitä esiintymisiä tuolla lavalla”, Luoto luonnehtii. “Joskus jopa siirtymä Pointista lavan läheisyyteen voi olla liian suuri ja nuoret jättävät tulematta. Joskus kannattaa jopa sijoittaa musiikki-ilta suoraan Pointtiin, koska nuoret ovat siellä jo valmiiksi”, hän ohjeistaa.

Yleisön odotukset osallistumisen aikaansaamille uusille mahdollisuuksille ovat suuret, vaikka lopulta vain harva osallistuu yhteisölliseen sisällöntuotantoon. Tämä ristiriita asettaa haasteen kirjastoille, joiden käyttäjät odottavat vuorovaikutteisia palveluja vaikka vain pieni osa heistä lopulta osallistuu toimintojen ideoimiseen. Tässäkin osallistuminen sisältää oletuksen sisällöntuotannon tuottamisen mahdollisuudesta, mutta se ei vielä tarkoita, että sisällöntuotanto toteutuisi tällä tavoin. Toisaalta silloin, kun vuorovaikutus onnistuu, se tuo molemmille osapuolille aitoa iloa ja hyötyä toiminnasta. Kirjastossa osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen, joten kirjaston on tarjottava jokin todellinen, ei-taloudellinen syy osallistumiselle. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi sosiaalisen pääoman kartuttaminen tai itsensä toteuttaminen sisällöntuotantoon liittyvän ideoinnin kautta. Sopeuttamalla toimintansa tällaiseen vuorovaikutukseen kirjastot varmistavat paikkansa tärkeänä osana yhteiskuntaa. (Holmberg ym. 2009, 167 - 169) Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että asiakkaiden osallistaminen omien palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen voi olla haasteellista. Asiakkaita on jatkuvasti kannustettava, heitä on kuultava ja heille on aktiivisesti ker-

rottava erilaisista vaikutusmahdollisuuksista. Palautteen kerääminen ei vielä takaa, että osallistuvat toimintamallit olisivat osa kirjaston arkea. Jotta saadusta palautteesta olisi oikeasti hyötyä, kirjaston henkilökunnan on oltava aidosti kiinnostunut sen sisällöstä. Lisäksi on oltava valmis toteuttamaan asiakkaiden toiveita mahdollisuuksien mukaan. (Tyrväinen 2011, 162) Osallistuminen ei ala itsestään. Osallistuminen ei kuitenkaan ala toimia itsestään. Osallistujan, tapahtuman sisällöntuottajan, täytyy aina kokea saavansa osallistumisesta itselleen jotakin arvokasta. Tämä arvo voi olla konkreettista (kuvakilpailusta voitettu lahjakortti) tai abstraktia (hyvästä kuvasta saatu onnistumisen kokemus). Osallistumisesta puhuttaessa kaikkein tärkein lähtökohta on se, että osallistuja kokee toiminnan merkitykselliseksi omassa elämässään. Hänen täytyy saada siitä jotakin henkilökohtaista hyötyä, sillä vapaaehtoisuus toimii harvoin ilman henkilökohtaista motivaatiota ja syytä toiminnalle. Usein toiminnan tuottama ilo tai uuden tiedon oppiminen ovat kuitenkin riittäviä syitä vapaaehtoistoiminnalle - niin kirjastossa kuin muissakin vapaaehtoisia osallistavissa organisaatioissa. (Holmberg ym. 2009, 153)

Tapahtumatuotannon osuus on koko ajan kasvavaa kirjastossa ja henkilökuntaa palkataan etenevässä määrin nimenomaan tapahtumajärjestämiseen. Rutiinilla järjestetyt kirjailijavierailut ja satutunnit ovat saamassa rinnalleen mitä erilaisempia tapahtumamuotoja ja kun asiakkaat oppivat suhtautumaan kirjastoon tapahtumapaikkana entistä paremmin, sen merkitys entisestään nousee. Erityisesti nuorten suhteen tapahtumiin halutaan panostaa ja suunnitelmissa onkin palkata taloudellisten mahdollisuuksien mukaan nimenomaan nuorten palveluihin keskittyvä vapaaehtoiskoordinaattori, jonka kanssa nuoret voisivat toimia yhteistyössä. (Kortesluoma 2014)

3.1 Case Reaktori

Hiihtolomatapahtuma Reaktori on Helsingin Nuorisoasiainkeskuksen nuorten tapahtuma, joka on kerännyt jo kymmenen vuoden ajan vuosittain tuhansia nuoria osallistumaan erilaisiin ohjelma- ja työpajoihin. Tämänhetkinen Reaktorin tuottaja on Mari Alamikkela, jota haastattelimme nuorten tapahtumiin liittyen. Helsingin Nuorisoasiainkeskuksessa on luotu pari vuotta sitten tapahtumatuotantoyksikkö, joka vastaa kaikista Helsingin Nuorisoasiainkeskuksen tapahtumista.

Reaktori valittiin case-tapaukseksi, koska se on vuosittain järjestettävä, vakiintunut tapahtuma, joka kokoaa suuria määriä nuoria yhteen tapahtumaan. Helsingin Nuorisoasiankeskus pyrkii toteuttamaan nuoria kiinnostavia ja heiltä tulevia ideoita, jotka voidaan mahdollistaa. Reaktori on kutakuinkin Helsingin Nuorisoasiainkeskukselle se tapahtuma, joka Your Point voisi olla Sellon kirjaston nuorten osastolle – pienemässä mittakaavassa.

Reaktorin kohderyhmänä ovat pääkaupunkiseudun nuoret, jotka jäävät koulujen hiihtoloman ajaksi kaupunkiin, jotka pääosin ovat maahanmuuttajataustaisia. Reaktorissa on vuosina 2013 ja 2014 ohella tehty sisällön suunnittelua varten nuorille työpaja, johon halukkaat nuoret ovat voineet osallistua suunnittelemaan Unelmiensa Reaktoria. Tämä tarkoittaa sitä, että projektiin osallistuvat nuoret kokoavat, ideoivat ja kehittävät yhdessä ajatuksia sekä sisältöä Reaktoriin. Ideoinnin jälkeen tuottaja Alamikkelä kokoaa sisältöehdotukset, jotka esitellään tapahtuman eri osapuolille: toimijoille, järjestöille ja vastuuhenkilöille. Jokainen ottaa jonkin ehdotuksen toteutettavaksi, jonka jälkeen Alamikkelä mahdollistaa ne. Mahdollistamisella tällä tarkoitetaan esimerkiksi ehdotusta, jossa nuoret ovat suunnitelleet kokkityöpajan ja siihen tarvitaan tietyt välineet sekä tila. Tuottaja silloin hankkii tarvittavat työvälineet ja aikatauluttaa työpajan ohjelmaan.

Tällainen nuorilta lähtevä ajattelutapa on vahvistumassa myös muissa Helsingin Nuorisoasiainkeskuksen tapahtumissa. Uudet tapahtumat valitaan joko sen mukaan mitä ehdotuksia nuorilta tulee, tulevat ne sitten jonkin nuorisotalon kautta tai vaihtoehtoisesti ehdotukset ovat jo päässeet Nuorisoasiainkeskuksen johdolle asti. Hyvänä esimerkkinä toimii Taito-kykyjenetsintäkilpailu, joka tuli sekä nuorilta että myös niin sanotusti ylhäältä. Kaikki ehdotukset siis otetaan vastaan ja ne toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Nuorisoasiainkeskuksen tuottajat eivät kuitenkaan itse ideoi ja suunnittele tapahtumia alusta loppuun, vaan heidän tehtävänä on mahdollistaa nuorten toiveet. Lähtökohtana on se, että tapahtumien tulee vastata nuorten tarpeita. Haasteena ollaan huomattu, että julkisen sektorin organisaatiot reagoivat hyvin hitaasti moneen asiaan. Nyky-yhteiskunta pyörii ja kehittyy todella nopealla vauhdilla, mikä antaa haasteita myös Nuorisoasiainkeskuksen tuottajille. Tapahtumatuotantoyksikössä kuitenkin pyritään siihen, että tapahtumat eivät tule vain hitaasti perässä vaan pystyvät tarjoamaan nuorille laadukkaat ja monipuoliset tapahtumat. Työpajoja, joissa nuoret pääsevät suunnittelemaan tapahtumia, on testattu myös muiden kuin

Reaktorin osalta. Tähän asti ne ovat toimineet ja tuottaneet uusia ideoita, joita ehkä vanhemmat tuottajat eivät olisi tulleet ajatelleeksi. Lisäksi nuorissa vahvana osana on viidakkorumpu: kun nuori itse saa kunniaa jostain sisällöstä tai asiasta, joka toteutetaan hänen avullaan tapahtumassa, voi innostus ja motivaatio kutsua myös omia ystäviään mukaan. Nuorten omat piirit ovat haastavia kohderyhmiä, joihin ei pääse helposti mukaan. Siksi myös muuten hyvät ja loistavat nuorten tapahtumien vakiinnuttaminen voi kestää vuosia.

Suurin osa Helsingin Nuorisoasiainkeskuksen tapahtumista ovat jo löytäneet paikansa, joten esimerkiksi Reaktorissa ei seurata onnistumista suoraan kävijämäärien perusteella, vaan kerätyillä asiakaspalautteiden pohjalta. Olennaista ei ainakaan Alamikkelän mukaan ole se, että kävikö Reaktorissa 6000 vai 10 000 kävijää, vaan tärkeää on huomata mitä nuoret ovat kirjanneet palautelomakkeisiin. Palautteissa nuoret voivat vapaasti kirjoittaa ajatuksia tapahtumasta ja lisäksi jokaisessa Nuorisoasiainkeskuksen tapahtumassa on yksi toistuva kysymys, jonka keskiarvo on oleellinen mittari onnistumisessa. Jokainen palaute pyritään käymään läpi. Kun palautteita ja ideoita käsitellään, niin ne myös näkyvät tuotannon toimissa. Nuoret huomaavat, jos heidän ideoitaan on toteutettu seuraavan kerran tapahtumassa, se tuo luotettavuutta sekä hyvän mielen lisäksi nuoria kuunnellaan oikeasti eivätkä palautteet ole kulissia.

Myös oikeiden yhteistyökumppaneiden valinta on oleellista. Jokaisessa Nuorisoasiainkeskuksen tapahtumassa on omat yhteistyökumppanit, Reaktorissa näitä ovat esimerkiksi erilaiset järjestöt. Alamikkelä huomauttaa, että kun etsitään mahdollisia yhteistyökumppaneita, tärkeäksi tekijäksi tulevat arvot. Omien arvojen lisäksi julkisella puolella tulee ottaa huomioon kaupungin arvot ja strategia. Esimerkiksi Reaktorissa olisi erikoista, jos yleishyödyllisten ja nuorisjärjestöjen sijasta sponsorina olisi energiajuoma. Reaktorissa on lisäksi pyritty siihen, etteivät järjestöt tulisi Reaktoriin vain jakamaan flaiereita ja hengailemaan. Tarkoitus on saada järjestöt tuottamaan omien ajatuksiensa kautta sisältöä tapahtumaan. Flaiereiden jakaminen harvoin kiinnostaa ja innostaa ihmisiä, varsinkaan nuoria.

Haasteeksi voi nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa muuttua julkisen sektorin organisaation hitaus. Vaikka tapahtumien uudet ideat ja sisältöehdotukset voivatkin

tulla nuorilta, niin suuremmassa mittakaavassa Alamikkelä koee, että mukana pysyminen voi olla vaikeaa. Tämän vuoksi palautteet nuorilta ovat olennaista ja hyvät yhteistyökumppanit ovat tärkeitä.

3.2 Nuorten osallistaminen Your Point –tapahtumassa

Tarkoituksenamme oli tapahtumaa suunniteltaessa osallistaa nuoria mahdollisimman paljon. Suunnittelimme ottavamme nuoret mukaan jo suunnitteluvaiheessa ja jakavamme vastuuta tapahtuman onnistumisesta myös heille. Kuten Sellon kirjastossa työskentelevä Antti Luoto kertoi, nuoret saadaan mukaan vain, jos he kokevat tapahtuman omakseen. Osallistaminen ei kuitenkaan onnistunut aivan niin vaivattomasti kuin olimme ajatelleet. Nuorten mukaan saaminen ja erityisesti heidän pysymisensä mukana projektin tuotannossa osoittautui haasteelliseksi. Emme tavoittaneet aiemmin Sellon kirjastossa tapahtumia suunnitelleita nuoria, koska kirjaston toimintatapoihin ei kuulu suunnittelutuokioihin osallistuneiden henkilöiden nimien kerääminen. Koulujen kanssa tehtävä yhteistyö olisi toiminut varmasti hyvin - onhan kirjastolla ja koululaitoksella pitkät perinteet yhteistyön tekemisestä - mutta kolmen kuukauden mittainen aika tapahtuman ideoimisessa ja toteuttamisessa oli selvästi liian lyhyt. Koulujen opetussuunnitelmissa on tietynlaisia tavoitteita, joiden täytyy toteutua kaikessa koulussa tehtävässä tuotannossa. Kouluyhteistyötä kannattaa kuitenkin jatkossa harkita; uskomme vakaasti, että esimerkiksi neljässä Espoon erikoislukiassa riittää kiinnostuneita nuoria sisällöntuotantoon. Nuorten osallistaminen varsinaiseen tuotantoprosessiin vaatii pitkäjänteisyyttä ja jatkuvaa, pysyvää suhdetta tapahtumaa suunnitteleviin nuoriin. Helpompaa on tarjota heille valmiita tapahtumaosioita, joiden kulkuun ja toteutukseen he voivat itse vaikuttaa. Suunnittelimme tapahtumaan tapahtumaosioita, joissa kohdeyleisö, nuoret, pääsevät osallistumaan ja tekemään itse. Tapahtumamme suosituin osio, piirustusseinä, oli nuorten kokonaan itse toteuttama ohjelmanumero. Lisäksi esimerkiksi improvisaatioryhmä Kolinan esitys oli osallistava - siinä nuoret saivat itse päättää ohjelman sisällöstä muun muassa keksimällä tapahtumapaikkoja ja henkilöitä.

4 KULTTUURITUOTANNON MUUTTUNUT ROOLI

Osallistaminen on päivän sana myös muualla kulttuurituotannon parissa - se ei ole tärkeää pelkästään nuorten kanssa toimiville toimijoille. Ihmiset kaipaavat elämäänsä yhä enemmän tee-se-itse-kulttuuria ja tunnetta siitä, että on saanut aikaan jotakin konkreettista. Kulttuurituotannon puolella on nähtävissä osallistamisen lisäksi myös muita muutoksia, jotka vaikuttavat tapahtuma- ja kulttuurituotannon kehitykseen tulevina vuosina. Tuottaja 2020 -hankkeen loppuraportissa tuodaan osallistumisen lisäksi esille muun muassa leppoistaminen, yhteisöllisyys, reaali- ja virtuaalimaailman yhdistäminen, monikulttuurisuus ja kuluttajien segmentoituminen eli jakautuminen pienempiin kuluttajaryhmiin. Kirjaston rooli erityisesti leppoistamisen eli niin sanotun downshiftingin parissa on kiistaton. Leppoistaminen on vastalause kiireelle ja informaatiotulvalle, jonka osana toimimme joka päivä. Työelämän sykkeen vastapainoksi kaivataan rytmin hidastamista. Toki jokaisella on oma käsityksensä rentouttavasta toiminnasta, mutta kirjastolla on hyviä mahdollisuuksia olla mukana leppoistamisen kehittämisessä ja suunnittelussa. Onhan se lähtökohtaisesti ollut merkittävä leppoistamisen paikka hiljaisine lukusaleineen ja kiireettömien tunnelmien - jo ennen kuin downshiftauksesta oltiin edes ääneen puhuttu. (Halonen 2010, 15 - 18)

Totta kai kirjasto tarjoaa myös mahdollisuuksia muodostaa yllättäviäkin yhteisöjä muun muassa osallistumisen kautta. Kirjastossa voi tavata ihmisiä, joita ei muuten koskaan tapaisi. Sellon kirjastossa on esimerkiksi järjestetty sokkotreffikerho, jossa naimattomat kaupunkilaiset tapaavat toisiaan kirjastoympäristössä. (Kaunisvaara 2014).

Kirjasto toimii sosiaalisessa mediassa näkyvästi ja henkilökunnan jäsen on usein tavoitettavissa Helmet -kirjaston internetsivuilla avautuvassa asiakaspalveluchatissa. Internetin käyttö muuttuu yhä enemmän pelkästä tiedonhausta sosiaalisen verkoston käyttämiseen. Tässä kehityksessä kirjasto on jo nyt mukana. (Halonen 2010, 22, 27 - 30)

Monikulttuurisuus ja erilaisten kuluttajaryhmien segmentoituminen ovat olleet vallitsevia trendejä Sellon kirjastossa jo pitkään. Kun sekä henkilökuntaan että asiakkaisiin kuuluvissa ryhmissä on eri kulttuuritaustoja omaavia ihmisiä, kirjaston arjessa

voidaan saavuttaa kyky luoda jotain aivan uutta. Yksilöistä muodostuu pienempiä ryhmiä, jotka puolestaan voivat toimia vuorovaikutuksessa keskenään. Luovuuden ja innovatiivisuuden edeltäjänä pidetään vuorovaikutusta ja suvaitsevaa ilmapiiriä. Tällainen on Sellon kirjastossa jo saavutettu. (Halonen 2010, 39) Toisaalta myös muita kuluttajaryhmiä huomioidaan. Nuorille järjestämämme Your Point -tapahtuma on nuorten huomioonottamista ja heidän vapaa-ajanviettomahdollisuuksiensa parantamista. Samaan aikaan lastenosastolla järjestetään lapsille satutunteja ja aikuistenosastolla pohditaan aikuisia kiinnostavia kirjailijavieraita ja luentoja. (Luoto 2014) Toisaalta seniori-ikään ehtineet ihmiset ovat vasta vähän aikaa sitten huomanneet, että kirjastossa järjestetään tapahtumia, jotka heitäkin kiinnostavat. Poikkeuksellista kirjastoympäristölle verrattuna muihin kulttuuritapahtumiin on se, että niiden suurinta kävijäjoukkoa, noin 40-vuotiaiden naisten ryhmää, on kovin vaikeata tavoittaa. (Kortesuoma 2014). Kirjaston arjessa eri kuluttajaryhmät ja heidän tarpeensa on tiedostettu eikä kuvitellakaan jokaisen tapahtumien kiinnostavan kaikkia asiakkaita.

4.1 Kulttuurituotannon vaikutuksia kirjastoon

Tapahtumatuotannon muuttuminen vaikuttaa väistämättömästi myös kirjastoon, jossa on aiemmin tarjottua kirjaston perustyoiksi miellettyä tietopalvelua. Elämme parhaillaan ajassa, jossa mikään ei ole enää varmaa tai pysyvää. Kulttuurialan työelämän muuttuessa jatkuvasti projektiluontoisemmaksi ja kausittaiseksi se vaikuttaa niin taiteilijoihin kuin tuottajiinkin. Taiteen välinearvo hyvän mielen tuojana ja henkisen hyvinvoinnin lisääjänä kytketään yhä useammin sosiaali- ja terveysalan rajapintoihin. Katsotulla, koetulla tai tehdyllä taiteella on todettu olevan monia suoria vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin. Taidetta käytetään ennaltaehkäisyä ja hoitokeinona. Nyt taiteen menetelmiin täytyisi saada kehitettyä toimintamalleja ja konkreettisia toimintaedellytyksiä. (Pasanen-Willberg 2013, 33 - 34) Taidetta voi soveltaa lähes rajattomasti, myös taiteelle ei-tyypillisissä toimintaympäristöissä. Taiteen sosiokulttuurinen rooli esimerkiksi mielenterveys- ja päihdekuntoutujien hyvinvoinnin edistäjänä on merkittävä, samoin kuin toisessa äärilaidassa oleva yritysmaailma, joka käyttää taidetta toimintatapojen kehittämiseen. (Korhonen 2013, 9)

Samalla kun taiteilijat ottavat entistä enemmän tuottajamaista otetta omaan työhönsä, myös kulttuurituottajien työnkuva ja toimiala elää jatkuvassa muutoksessa. Kulttuurituotannon koulutusohjelma on ollut olemassa vasta alle 20 vuotta ja kulttuuri- ja taidekentälle onkin 2000-luvun kuluessa tullut kokonaan uusi ammattikunta: kulttuurituottajaksi koulutetut alan ammattilaiset. (Pekkinen 2011, 12) Kulttuurituottaja on nähty hallintoon ja käytännön toteutukseen sitoutuneena linkkinä taiteentekijän ja yleisön välillä. Tuottaja tuo taiteilijan lähelle yleisöä. Yksilöstä tulee yhteiskunnan jäsenen kulttuurin keinoin, joten kulttuurituottajalla on käsissään tärkeä tehtävä kulttuurin ja kansalaisuuden välisen dialogin edistämiseksi. Kuten kulttuurituotannon rooli yhteiskunnan peruspilarina, myös sen parissa työskentelevien ammattilaisten tavat toimia muuttuvat. Tuottaja pyrkii samaan aikaan vahvistamaan omaa kansallista kulttuuria, mutta olemaan tietoinen myös globalisaation vaikutuksista kulttuuriin. (Vartiainen 2007)

Tuottaja 2020 -hankkeen loppuraportissa (2012) kulttuurituotannon ytimen hahmotetaan olevan tuotantoprosessin muutos ja siihen liittyvä tuottajan roolin muutos. Raportissa esitellään kolme tulevaisuuden tapaa toimia tuottajana: taiteen tuottaja, osallistaja ja fasilitoija. Taiteen tuottajana kulttuurituotannon ammattilaisen rooli on toimia mahdollistajana taiteilijan ja yleisön kohtaamisessa. Osallistamiseen pyrkivä tuottaja puolestaan pyrkii avaamaan taideteoksen yleisölle niin, että taiteilija ja yleisö voisivat yhdessä toteuttaa taiteellista prosessia. Tuottaja muodostaa mahdollisuuden tällaiseen prosessiin esimerkiksi rakentamalla paikan kohtaamiselle. Kolmas vaihtoehto tuottajan tulevaisuudelle on fasilitoija, jolloin hän toimii sosiaalisen median, joukkoistamisen ja tilapäisten yhteisöjen luojana. Tässä mallissa jokainen voi halutessaan olla tekijä, tuottaja tai kuluttaja. (Korhonen 2013, 10).

4.2 Kulttuurituotannon muuttuva talous

Kulttuurituotannon kenttä on perinteisesti jaettu julkiseen, yksityiseen ja kolmanteen sektoriin. Nykyään sektoreiden rajat ovat kuitenkin muuttumassa, sillä esimerkiksi kolmannen sektorin toimijat hoitavat joitakin aiemmin kuntien vastuulla olleita toimintoja. Samaan aikaan julkinen sektori rahoittaa järjestöjä ja tekee yritysten kanssa yhteistyötä. (Halonen 2010, 9; tässä Pekkinen 2011, 22.)

Samaan aikaan kun julkisen sektorin kulttuurille tarjoama tuki pienenee, kulttuuriin liitetyt taloudelliset odotukset kasvavat. Kulttuurin odotetaan olevan toimiala, joka toimii markkinataloudessa itsensä rahoittavana sektorina. (Wilenius 2004, 80; tässä Pekkinen 2011, 15). Kulttuurialan rahoituksen ongelmallisuus onkin juuri tässä; kulttuuria pidetään erittäin tärkeänä asiana ja kulttuurista puhutaan juhlapuheissa, mutta rahoituksen niukentuessa se on aina ensimmäisenä leikkauslistalla. Julkiselle sektorille on perustuslaissa määriteltyjen kulttuuristen perusoikeuksien nojalla aina ollut tärkeää, että niin sanotut kulttuuriset oikeudet toteutuvat - että jokaisella Suomessa asuvalla on mahdollisuus harrastaa kulttuuria asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta. Valtion lisäksi myös EU rahoittaa kulttuuria, mutta EU-rahoituksen saamiseksi kysymyksessä täytyy olla osallistava kulttuurituotanto eli hankkeiden täytyy pyrkiä aktivoimaan kansalaisia omaehtoisiin kulttuuriharrastuksiin. Samalla kulttuuri kytetään johonkin laajempaan tavoitteeseen, kuten paikallisidentiteetin vahvistaminen tai syrjäytymisen ehkäiseminen. (Pekkinen 2011, 23)

Yksityisellä sektorilla kulttuuri ja taide puolestaan näyttäytyvät liiketoimintana, jota kehittämällä ja myymällä pyritään saavuttamaan taloudellista voittoa. Suomessa yksityisen sektorin kulttuuritoimijat ovat pääasiassa pieniä yhden hengen yrityksiä, mutta mukaan mahtuu myös suuria levy-yhtiöitä tai taidegallerioita, joissa tärkeintä on buksin tekeminen, ei niinkään taiteen sisältö. Kolmannella sektorilla toiminta on vapaampaa ja se täyttää julkisen ja yksityisen sektorin väliin jäävän aukon. (Chong 2010, 7–8; tässä Pekkinen 2011, 24). Kolmannen sektorin toimijat ovat keskenään hyvinkin erilaisia, sillä ne voivat yhtä hyvin olla harrastuspohjaisia kerhoja kuin yleishyödyllisiä yhdistyksiäkin. Toisaalta kolmannen sektorin toimijoista löytyy myös huomattavaa liikevaihtoa tekeviä kulttuuriyhdistyksiä.

Tämän lisäksi kolmannen sektorin toimijoihin voidaan laskea myös omaehtoiset kulttuurituottajat eli yksityishenkilöt, jotka luovat ja julkaisevat esimerkiksi verkossa itseään kiinnostavia sisältöjä. Tällainen omaehtoinen kulttuurituotanto on 2000-luvulla yhä suurempi haaste valtamedian edustajille ja sen välittämälle kulttuurille. Tällaisia kulttuurituotannon muotoja ovat esimerkiksi erilaiset blogit, joiden avulla bloggaaja voi tienata huomattaviakin summia rahaa. (Turtiainen & Östman 2009, 337; tässä Pekkinen 2011, 24 - 25)

Samaan aikaan kun ammattilaiset erikoistuvat kulttuurialan eri toimintasektoreiden ja taiteenlajien sisällä, on käynnissä myös yhteistyön aloittaminen muiden toimialojen kanssa. Tunnetuimpia esimerkkejä monialaisesta yhteistyöstä lienee matkailu- ja elämyspalveluja tarjoavat yritykset. Toinen uudenlainen kulttuuritoiminnan tapa ovat yritykset, jotka tarjoavat kulttuuria ostopalveluna kuntien ja kaupunkien kulttuuritoimille. Kulttuurituotannon kenttä näyttäisi olevan muuttumassa niin, että yksittäiset festivaaliorganisaatiot järjestävät tapahtumia kaikkialla maassa, jolloin paikalliset, talkootyönä tehdyt tuotannot vähenevät. Toisaalta erilaiset kaupunginosatapahtumat, kuten Käpylän kyläjuhlat Helsingissä, elävät ja voivat hyvin. (Pekkinen 2011, 29)

Eikä kulttuuria pidä nähdä pelkästään vapaa-aikaan kuuluvana sisältönä, vaan kulttuurin ja taiteen keinoin voidaan kehittää myös työelämää. Työelämän kehittämisesä pinnalla tällä hetkellä ovat yhdessä tekeminen, ennakoimattomuus sekä joustavuus. Nämä ovat luovuuden ja taidetoiminnan ominaisuuksia, joten kulttuurin avulla työelämästä tulee entistäkin parempaa. (Korhonen 2013, 14 TAIKA-HANKE) Hyvä esimerkki suomalaisessa työelämässä tehdystä kulttuurihankkeesta on vuosina 2011 - 2013 käynnissä ollut Osaattori - taidetta vanhuksille, töitä taiteilijoille. Lahden kaupungin vetämän hankkeen tavoitteena oli taiteilijoiden työtilaisuuksien lisääminen sekä kulttuurin ja taiteen tarjoaminen mukana olleiden kaupunkien vanhuspalveluyksiköille. Hankkeeseen sisältyi taiteilijoille suunnattu koulutus, jossa käsiteltiin taiteellista työtä hoiva-alalla. Lisäksi koulutus antoi tietoa vanhustenhoidosta kunnissa sekä käsitteli kulttuuriyrittäjyyden alkeita. Osaattorin tärkeimpänä tehtävänä oli kannustaa taiteilijoita yrittäjämäiseen työskentelyyn ja siksi koulutuksen painopiste oli luovan alan yrittäjyydestä. Ammattitaiteilijoiden lisäksi myös vanhustyössä työskenteleville sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisille järjestettiin omaa koulutusta, jonka tavoitteena oli antaa ideoita siitä, miten jokainen voi käyttää taidetta apuna omassa työssään. (Korhonen 2013, 21)

5 YOUR POINT-TAPAHTUMAN TUOTTAMINEN KIRJASTOLLE

Your Point-tapahtuman idea lähti liikkeelle Sellon kirjaston nuorten osastosta Pointista, jossa haluttiin kehittää laadukas ja toimiva, vuosittain järjestettävä nuorten tapah-

tuma, joka keräisi erilaisia taiteen ja kulttuurin osa-alueita yhteen. Tästä muodostui kolmipäiväinen Your Point, joka järjestettiin Sellon kirjastossa 23.-25.4.2014. Suunnittelu aloitettiin joulukuussa 2013, mutta käytännössä tapahtuman järjestelyt aloitettiin helmikuussa 2014. Your Point on opinnäytetyön toinnallinen osuus, jonka suunnittelussa ja toteutuksessa käytettiin kattavasti teoriaosuudessa pohdittuja osa-alueita. Tapahtumassa olennaista oli sen kohderyhmä, laatu, toimivuus, monipuolisuus sekä mahdollisuus siihen, että se järjestettäisiin vuosittain Sellossa joko samanaikaisena, tai ainoastaan pienin rakenteellisin muutoksin. Sen suunnittelussa ja toteutuksessa tuli siis laajassa mittakaavassa ottaa huomioon dokumentointi sekä erilaiset työkalut, jotta tapahtuma voisi todella olla järjestettävissä kirjaston resursseilla vuosittain.

Nuorten osastolla järjestettiin vuonna 2013 52 tapahtumaa (Kaunisvaara 2014), mikä tarkoittaa yhtä tapahtumaa viikossa. Tapahtumat ovat keränneet nuoria kävijöitä kolmesta noin 170 kävijään. 2013 oli ainoastaan yksi tapahtuma, joka kesti usemman päivän ja se oli kolmipäiväinen Tyttöjen leiri, jossa oli kuusi osallistujaa. Muuten tapahtumat ovat olleet päivän kestäviä ja niitä on ollut hyvin monenlaisia. Esimerkkeinä menestyneistä tapahtumista ovat musailta (67 kävijää), Lepuski Jam (128 kävijää), Day of HipHop (100 kävijää), Turnajaiset (166 kävijää) ja Radioamatöörit esittäytyvät-tapahtuma (100 kävijää). Sellon kirjastossa tapahtuman järjestäjä laskee kävijät ja yksittäiseen tapahtumaan osallistuu keskimäärin 30 - 40 henkeä. Kirjastossa järjestetään harvemmin monen sadan ihmisen tapahtumia, joten kävijämäärän laskeminen on siksi helppoa. Joissakin tapahtumissa pyydetään asiakaspalautetta, mutta kirjasto saa sitä joka tapauksessa sekä internetissä että perinteisellä paperilomakkeella. "Jos tapahtumaan ei osallistu yhtään ihmistä, se ei automaattisesti tarkoita että tapahtuma olisi huono. Syy voi olla vaikkapa heikossa markkinoinnissa. Kirjasto ei voi markkinoida tapahtumia lainaushistorian perusteella, koska se on vastoin lakia. Siksi tapahtumatiedottaminen täytyy hoitaa muuta kautta," Luoto sanoo. Teemoja on rajaton määrä, joiden pohjalta Pointtiin kehitetään tapahtumia. Pointin erikoiskirjastovirkailija Aila Kaunisvaara kertoo, että nuorten osaston tapahtumien ideat lähtevät monesti nuorilta. Osa tapahtumista on vakiinnuttanut jo paikkansa ja niiden tekeminen on jo automaattista. Pointti on myös mukana kirjaston tapahtumissa, kuten Reilun Kaupan tapahtuma sekä 112-päivä, joihin Pointti keksii omaa ohjelmaa. Myös muissa kirjastoissa järjestettyihin tapahtumiin Pointti ottaa osaa ja esimerkiksi samat esiintyjät vierailevat usein mo-

nessa kirjastossa. Lisäksi nuoriso-ohjaajien kautta on tullut tietyn tyyppistä kerhotoimintaa, joka on rikastuttanut Pointtia. Vaikka Sellon kirjaston nuorten osasto on jo aktiivinen ja tapahtumarikas tila, siellä kaivattiin selkeää brändiä, joka kuvastaa Pointin arvomaailmaa sekä ajatuksia. Aikaisemmat tapahtumat ovat olleet hyvin monipuolisia ja suurin osa erittäin toimivia, mutta Pointissa ollaan huomattu, että ne ovat hie-man sirpaleisia ja irrallisia. Your Point voi siis toimia niin sanottuna kattona näille muille tapahtumille, jonka sisältö kuvastaa kaikissa aktiviteeteissa Pointin muita tapahtumia. Your Point olisi siis hauska sekä taiteellinen ja pystyy auttamaan Pointtia profiloitumaan aktiivisena kulttuuritilana, jossa tuotetaan laadukkaita nuorten tapahtumia. Your Pointin tapahtumatilaksi valittiin kuitenkin myös nuorten osaston lisäksi kirjaston aula, sillä se on esiintyjille sekä joillekin työpajoille sopivampi tila.

5.1 Tapahtuman sisältö ja kohderyhmä

Kirjastossa on järjestetty vastaavanlaisia, enemmän kuin yhden illan kestäviä tapahtumia, jotka ovat onnistuneet hyvin ja keränneet paikalle runsaasti kävijöitä. Lähtökohdaksi otettiin kuitenkin se, että Your Point on suunniteltu nuorille, 12-18-vuotiaille, ja sen sisällön suunnittelussa ovat olleet mukana myös nuoret. Tämä tuli haasteeksi näin lyhyessä ajassa, joten tällöin pyrittiin siihen, että sisällöt olisivat jo toimiviksi huomattuja ohjelmanumeroita, joihin nuoret pääsevät osallistumaan. Hyödyksi käytettiin jo Sellon kirjastossa toteutettuja tapahtumia sekä muissa pääkaupunkiseudun nuorisotapahtumissa esiin nostettuja ideoita. Kun tapahtumapäivät varmistuivat, olimme yhteydessä yhteen kirjaston aktiiviseen nuoreen, joka on järjestänyt tapahtumia kirjaston tiloissa aikaisemmin. Hänellä oli myös kattava verkosto esiintyjä, joten hänen kautta pystyimme varmistamaan esiintyjiksi tapahtumaan nousevia, nuoria kykyjä. Myös muut ohjelmanumerot pyrittiin suunnittelemaan siten, että ne olisivat joko työpaja-muodossa tai olisivat muuten osallistumisen mahdollistavia, kuten esimerkiksi keskiviikkona 23.4. järjestettävä kuvauskilpailu. Tapahtuman nuoret kävijät olisivat siis osallistujia eivätkä vain kävijöitä. Kolme päivää on Your Pointille sopiva pituus, sillä tarkoitus on tuoda monipuolista kulttuuriohjelmaa, mutta tapahtuma ei silti olisi liian pitkä tai ylikuormitettu. Joka päivälle oli suunniteltu oma teema, jotka tänä vuonna ovat musiikki, teatteri ja kuvataide. Lisäksi ohjelmaan tuli myös tanssia, jota oli hajautettu kahdelle päivälle. Vuosittain näitä teemoja voidaan vaihtaa vapaasti

kysynnän mukaan, jotta tapahtuma voisi uudistua ja nuorten antamat palautteet voitaisiin ottaa huomioon.

Otimme yhteyttä myös muutamaankin ulkopuoliseen tahoon, jotka olisivat mahdollisesti voineet olla mukana suunnittelemassa tapahtumaa. Näitä olivat esimerkiksi pari Espoon erikoislukiota, mutta näin lyhyellä varoitusajalla on erittäin haastavaa sitouttaa ulkopuolisia projektiin. Vaikka emme saaneet nuoria sitoutettua tätä kautta mukaan, halusimme kuitenkin Your Pointin ilmeen olevan nuoren käsityötä. Näin lähdimme hakemaan media-alan opiskelijaa, joka osaisi suunnitella logon, värimaailman ja yleisen ilmeen. Alunperin Aila Kaunisvaara Sellon kirjastolta ehdotti ottamaan yhteyttä Svepsiin (sveps.fi), jota kirjasto oli käyttänyt aikaisemmin. Mediatyöpaja oli kuitenkin lopetettu Svepsissä, joten sieltä vinkattiin ottamaan yhteyttä Omnian työpajoihin ja sieltä eteenpäin vielä ammattiopiston puolelle. Omnian opettaja Taavetti Lehtomäki vihjasi meidän Sanna Purhon luokse, joka pystyi oma-aloitteisesti luomaan Your Pointin logon (liite 1), värimaailman sekä Facebookiin kansikuvan (liite 2). Pitkän tien kautta löysimme siis tekijän ja ohjeiksi Purholle annettiin, että logo kuvastaisi Your Pointia hauskana, värikkäänä, monipuolisena ja selkeänä tapahtumana. Facebook-kansikuvan tehtävänä on taas tukea näitä määritelmiä, värimaailmaa sekä tuoda esille tapahtuman sisältöä. Purho onnistui tässä mielestämme erinomaisesti.

Nuorten osastolla tapahtuu jatkuvasti jotain ja Your Pointin erottaminen yhdeksi kokonaisuudeksi oli yksi haastava tehtävä. Tapahtumalle piti luoda tietty punainen lanka, joka viestii jatkuvasti siitä, että nämä kolme päivää on sitoutettu yhteen ja ne kuuluvat saman katon alle. Jotta tähän päästäisiin, suunnittelimme ohjelmaa siten, että sitä olisi monipuolisesti ja jatkuvasti tarjolla 15-20 välisenä aikana. Tämä tarkoitti myös sitä, että osa ohjelmanumeroista olisi päällekkäin, mutta emme kokeneet sen olevan negatiivinen asia, sillä päällekkäisyyksiä tuli loppujen lopuksi suhteellisen vähän. Aktiivisuus ja vaihtelevuus ohjelmassa vahvistaisi sitä, että kun tapahtuma alkaa noin kello 15 aikaan, niin se päättyy vasta kello kahdeksan aikaa illalla ja siinä välissä tapahtuman osallistujat pystyvät osallistumaan koko ajan johonkin pajaan tai katsomaan esitystä. Näin tunnelma pysyisi yllä ja tapahtuma pysyi kokonaisuutena. Mahdolliset tauot olisivat voineet aiheuttaa sirpaleisuutta ja luoneet irrallista kuvaa tapahtuman sisällöstä.

Halusimme tuoda tapahtumaan myös mahdollisimman nimekkään esiintyjän, joka toisi myös mahdollisesti muita kuin kirjaston jo aktiivisia nuoria paikalle. Budjettimme oli kuitenkin hyvin rajallinen eikä se varmistunut kuin vasta 14.3.2014. Tulimme siihen tulokseen, että satsaisimme budjetin Improvisaatioteatteriryhmä Kolinan keikkaan, jolla on tunnettuutta sekä kerää varmasti yleisöä. Kolina hyväksyi tarjouksemme sekä lisäksi Your Point lisättiin osaksi improfestari Impronation Biennale Festival-ohjelmistoa. Tämä tarkoitti sitä, että satsattuamme esiintyjään, saimme ohessa myös erinomaisen lisän markkinointiin, johon meillä ei myöskään ollut budjettia.

5.2 Markkinointi

Markkinoinnin ensimmäisenä mahdollisuutena ja haasteena tulivat taloudelliset resurssit. Budjettia markkinointiin ei ollut ja ainoa väylä, jolla saimme pientä markkinointia täysin ulkopuoliseen tahoon, oli edellisessä luvussa mainittu Improteatteriryhmä Kolinan kautta. Kolina on mukana järjestämässä pääkaupunkiseudulle Impronation Biennale Festival-improfestaria. Your Point pääsi virallisesti mukaan festarin ohjelmanumeroksi, joten se löytyi myös heidän nettisivujen ohjelmistosta. Tietysti luotimme ja kannustimme myös muita tapahtuman esiintyjä kertomaan lähipiirilleen Your Pointista. Festarimainonnan kautta pystyimme saamaan myös ulkopuolisia, täysin muiden verkostojen kautta tulevaa yleisöä. Vaikka Improryhmä Kolina kerääkin monesti täysi-ikäisiä katsojia, emme koenneet sen olevan haitaksi.

Emme myöskään tehneet tämän opinnäytetyön puitteissa kävijä- tai ei-kävijätutkimusta, sillä koimme niiden olevan erillisiä opinnäytetyön aiheita. Ilman kunnollista ei-kävijä-tutkimusta on hankalaa houkuttaa ei-kävijöitä, joten pyrimme markkinoinnilla houkuttelemaan kirjaston aktiivisten kävijöiden lisäksi muita Leppävaaran alueen nuoria.

Halusimme lähestyä nuoria, 13-18-vuotiaita, helpolla ja edullisella tavalla. Sosiaalisen median vaihtoehtoista harkitsimme Facebookin lisäksi Instagramia ja Twitteria. Sosiaalisen median markkinoinnissa kuitenkin tärkeää on, että siihen käyttää aikaa, tuottaa toimivaa ja melko hyödyllistä sisältöä eikä vain anna sen olla. Otimme tavoitteeksi, että pyrimme olemaan aktiivisia (vähintään 2-3 tilapäivitystä viikossa) ja vas-

tuu sosiaalisen median toiminnoista on yhdellä henkilöllä. (Treadaway & Smith 2010, 19) Instagram, joka toimii pelkillä kuvilla, ei oikein sopinut suunnitelmiimme eikä Twitter tuonut minkäänlaista lisäarvoa, joten päädyimme käyttämään Facebookia. Se on ilmainen, monipuolinen ja suhteellisen helppo alusta, jota voi muokata käyttöön sopivaksi. Facebookin ilmeeksi saimme sopimaan Sanna Purhon luomat logo sekä kansikuva, jotka näkyivät myös painomateriaaleissa. Instagramiin emme olisi saaneet pelkästään kuvia, emmekä Twitteriin lyhyitä tekstejä, joten Facebook oli hyvä väli-muoto näistä kahdesta. Lisäksi siitä pystyy tekemään tapahtuman ainoan verkkosivun, jota päivitetään jatkuvasti. Näin säästimme kustannuksissa, joita olisi tarvittu kokonaan omien verkkosivujen tekemisestä. Facebook-sivu näkyy (www.facebook.com/YourPointSello) kuitenkin myös niille, jotka eivät ole Facebookiin kirjautuneita käyttäjiä. Kunnioitamme myös ikärajoja, jotka Facebook on asettanut ja kohderyhmänämme olivatkin yli 13-vuotiaat. Vaikka mediassa on ollut esillä, että Facebook olisi menettämässä suosiotaan (Kärki, Takala, Paavilainen 2014), niin kuitenkin vuonna 2013 tehdystä sosiaalisen median tutkimuksesta suomalaisnuorten suosituin sosiaalisen median palvelu on Facebook. (Weissenfelt, Huovinen 2013).

Facebook-markkinoinnille tulee myös asettaa omat tavoitteet (Treadaway & Smith 2010, 18). Tavoitteeksi otimme, että keräämme tapahtuman Facebook-sivulle vähintään 50 tykkääjää tapahtuman loppuun ja siitä voisi tulla jatkossa yhtä toimiva sekä monipuolinen foorumi kuin Sellon kirjaston Pointin (<https://www.facebook.com/sellonkirjastonpointti>) Facebook. Your Pointin on tarkoitus olla jokavuotinen, joten sivu voi olla auki seuraavaan tapahtumakertaan asti. Facebook-linkki lisättiin jokaiseen materiaaliin sekä julkaisuun, jonka lähetimme tai tulostimme. Olisimme halunneet myös suunnitella maksullisen Facebook-kampanjan, joka olisi toiminut tässä tapauksessa hyvin. Resurssisyistä sitä ei toteutettu ja myös ”jaa tämä kuva ja osallistu arvontaan”-tyyppinen kilpailu jäi tekemättä. Tapahtumassa jaetaan jo leffalippuja, jotka olisivat olleet myös FB-kilpailun palkintoja. Yksitoikkoiset palkinnot eivät anna kovin monipuolista kuvaa tapahtumasta.

Käytössämme olivat kokonaisuudessaan Sellon kirjaston markkinointi- ja viestintäkeinot. Alkuvaiheissa olimme yhteydessä kirjaston markkinointiviestinnän henkilöstöön, joiden kanssa yhteistyössä keskustelimme markkinoinnin mahdollisuuksista. Alustavasti ideana olisi, että flyereiden ja julisteiden lisäksi olisimme tehneet ja jaka-

neet tarroja, mutta niihin resurssit eivät riittäneet. Tarkoitus oli jakaa flyereita myös Sellon kauppakeskuksessa, sekä lähettää juliste/tiedote lähellä oleviin kouluihin ja nuorisotaloihin. Sellon kirjaston väki saivat tehtyä flyerit ja julisteet (liite 3), sekä Sanna Purho teki myös omat versiot flyerista (liite 4). Lisäsimme myös julisteihin QR-koodin, joka ohjautuu Facebook-sivulle. Lähettämisen sijaan päätimme myös viedä henkilökohtaisesti julisteita ja flyereita, jotta näemme millaisille paikoille julisteet pääsevät. Veimme julisteita muun muassa Entressen kirjastoon, Leppävaaran urheilupuiston jäähalliin, Leppävaaran koululle, Espoon Tyttöjen Talolle ja Ruusutorpan koululle. Yhteensä julisteita jaettiin 10 kohteeseen.

Markkinoinnissa emme onnistuneet saamaan Facebookiin tarvittavaa määrää tykkääjiä, sillä markkinointi ei tavoittanut nuoria toivotulla tavalla. Vaikka Facebook-osoite oli jaossa, niin sivulla vierailevat pitää saada myös painamaan Tykkää-nappia, eikä sivulla vierailevia kävijöitä lasketa. Niinpä olisi ollut hyvä saada Facebookiin jonkinlainen tärppi, joka olisi kannustanut tykkäämään, kuten esimerkiksi tykkääjien kesken järjestetty arvonta. Lisäksi Your Point ei kerännyt kovin montaa ulkopuolista nuorta, jotka olisivat tulleet tapahtumaan pelkästään tapahtumaa varten. Lähes kaikki olivat tuttuja nuoria, jotka työntekijät tunnistivat vakiokävijöiksi. Muutama nuori kuitenkin oli tullut pelkästään tapahtumaan ja kyselivät esimerkiksi missä mitäkin tapahtuu.

5.3 Tapahtuman arviointi

Kolmen päivän aikana Your Point keräsi noin 100 osallistujaa, joista monet olivat paikalla useampana kuin yhtenä päivänä. Nuorten osastolla on jo omasta takaa aktiivisia nuoria, jotka vierailevat päivittäin Pointissa. Kaunis kevätseura kuitenkin verotti reilusti kävijöitä, sillä vaikka keskiviikkona nuoria olikin paljon, niin torstaina ja perjantaina Pointti pysyi suhteellisen tyhjänä koko Your Pointin ajan. Pyrimme arvioimaan jokaiseen yksittäiseen ohjelma-numeroon osallistuneet erikseen, jotta saimme mahdollisimman hyvän kuvan siitä, mikä toimi ja mikä ei.

Nuorten osaston yhdelle seinälle teipattiin kiinni piirustuspaperia, johon nuoret pääsivät vapaasti piirtämään tusseilla ja kynillä. Sille annettiin nimeksi Your Point-teos,

joka kuvastaa Pointin kävijöitä kaikessa monipuolisuudessaan. Piirtämiseen innostuivat muutama nuori heti, eikä mennyt pitkään, kun seinän ympärillä pörräili jatkuvasti noin 10 nuorta. Paperit täyttyivät kokonaan piirrustuksista torstaihin mennessä ja vielä perjantaina monet yrittivät pieniin koloihin jättää puumerkkiään. Kaiken kaikkiaan Your Pointin onnistunein ohjelmanumero oli juuri tämä teos, joka jaksoi innostaa nuoria koko kolmen päivän ajan.

Seuraavaksi onnistuneimpana osana oli Improteatteriryhmä Kolina, joka keräsi noin 60 yksittäistä katsojaa. Se oli hyvin iso määrä, sillä nuorten osasto sekä koko muukin kirjasto oli suhteellisen tyhjillään. Keikka onnistui niin sisällöllisesti kuin myös tekniikan osalta, eikä Kolinan aikana tullut minkäänlaisia ongelmia. Nuorten osaston työntekijät osasivat ammattitaidolla hoitaa tekniikan, joten meidän ei tuottajina tarvinnut huolehtia johdoista tai äänentoistosta. Torstaina esiintyi myös StepUp Schoolin showtanssiryhmä, joka myös muuten tyhjässä kirjastossa sai paikalle jopa 30 utelias-ta. Esiintyminen oli onnistunut ja sai raikuvat aplodit.

Perjantain osalta alku-ilta oli onnistunut, tanssija Essah Lawrence keräsi noin 30 ihmistä ja vaikka Hedu Korvenoja aloittikin hieman aikataulusta edellä, niin hänen esityksensä keräsi myös yleisöä 30 ihmisen verran. Erityisesti paikalla oli lapsiperheitä, jotka vaikuttivat viihtyvän hyvin. DJ Vienno viihdytti kirjaston väkeä ennen seuraavaa esiintymistä. Kello 20.15 aloittavan esiintyjän kohdalla tapahtui mystinen ihmiskato. Osaksi syynä arvioimme, että vaikka kirjastoa ja vartijoita oltiin etukäteen informoitu siitä, että tapahtuma jatkuu kello 22 asti siitä huolimatta että kirjasto suljetaan klo 20.00, vartijat oma-aloitteisesti noin kello 20.30 sammuttivat valot ja sulkivat ovet. Vaikka valot saatiin takaisin päälle ja ovet auki, ihmiset eivät olleet tietoisia kirjaston tapahtumasta tarpeeksi eivätkä kaksi perjantain viimeistä esiintyjää kerännyt lähes lainkaan ulkopuolisia ihmisiä. Tämä oli hyvin suuri pettymys erityisesti meille tuottajille, sillä muuten kaikki aikaisemmat esiintyjät olivat saaneet nauttia hyvästä yleisöstä.

Kokonaisuudessaan Your Point pysyi suunnitelmissa, onnistui siinä määrin miten olikin mahdollista, tapahtuman aikana ei tarvinnut stressata ja kaikki kulki aikataulun mukaan. Ohjelmanumeroista kuvauskilpailu, taidenäyttely, guitarheroskaba sekä rap-lyriikkapaja eivät mitkään saaneet kannatusta, osittain johtuen siitä, että paikalla olevat nuoret olivat tekemässä jotain muuta, kuten pelaamassa muita pelejä tai ei vain

ollut nuoria, jotka olisivat innostuneet ohjelmasta. Vaikka palkintoina olikin leffalippuja sekä muistitikkuja, ne eivät olleet tarpeeksi houkuttelevia palkintoja paikalla oleville nuorille. Kuvauskilpailuun saimme kuitenkin yhden osallistujan, jolle hyvillä mielin luovutimme kaikki palkinnot. Yhteensä Your Pointin aikana yksittäisiä kävijöitä oli varmaankin reilun 100 ihmisen verran, mikä on verrattuna muihin Pointin tapahtumiin erinomainen suoritus. Vaikkakin suurin osa ihmisistä olivatkin paikalla keskiviikkona sekä lyhyen aikaa Kolinaa katsomassa torstaina, 100 ihmistä on nähnyt logon sekä kuullut nimen.

5.4 Tilaajan arviointi

Pyysimme tilaajaa, Sellon kirjaston Pointtia toimittamaan meille Your Pointiin liittyvän kirjallisen arvioinnin. Siten pystymme kehittämään omaa toimintaamme jatkossa sekä myös saamaan konkreettista ja hyödyllistä arviointia myös toimintatavoistamme. Halusimme lisätä arvioinnin myös opinnäytetyöhön, sillä mielestämme se on tärkein onnistumisen mittari tässä tapahtumassa.

“Opiskelijat Christina Daous ja Laura Tervo aloittivat käytännössä katsosen tyhjästä kirjaston nuorille asiakkaille suunnatun kulttuuritapahtuman suunnittelun ja toteutuksen. Ensimmäistä kertaa toteutettu tapahtuma toteutui kaiken kaikkiaan hyvin.

Suunnittelu- ja ideointivaiheessa opiskelijat ottivat aktiivisesti yhteyttä kirjastoon. He kyselivät rahoituksesta, kontakteista ja markkinoinnista.

Yhteistyökumppanina tiedottamisessa ja markkinoinnissa oli kirjaston tapahtumakoordinaattori Mia Wuorela. Ison talon sisäisessä ja ulkoisessa markkinoissa on omat - toisinaan jäykätkin- toimintatavat. Wuorelalta saamani palautteen mukaan opiskelijat ottivat aktiivisesti yhteyttä ja reagoivat ehdotuksiin ja toiveisiin hyvin.

Koska tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa, vertailupohjaa ei ole. Ideointivaiheessa tuli sisältöehdotuksia runsain mitoin. Valitettavasti useat eivät toteutuneet rahoituksen vuoksi. Kiristyneen taloudellisen tilanteen vuoksi tapahtumalle varattu budjetti oli hyvin niukka.

Itse viikko eri teemapäivineen oli hyvin suunniteltu. Aluksi tuntui, että ohjelmaa olisi jopa liikaakin. Piirustusseinä oli menestys. Tapahtumista onnistuneimmaksi havainnoin Imroteatteriryhmä Kolinan esiintymisen.

Perjantai-illan musiikkipäättöpäätapahtuma ei toteutunut odotetulla tavalla. Syitä voi löytyä totta kai myös itse kirjaston ulkopuolelta. Huomioitani itse tapahtumaa seurattessani kiinnitin seuraaviin asioihin.

Ne esiintyjät, jotka olivat lavalla vielä kirjaston normaaliaukioloajan aikana, vetivät yleisöä selkeästi enemmän. Toiminta lavalla herätti satunnaisen ohikulkijan huomion. Tietenkin myös esiintyjän karismalla oli merkitystä. Ensimmäinen, Hedu Korvenojan, esitys oli tapahtumapaikasta huolimatta yllättävänkin intiimi ja intensiivinen. Räppärit Mmiro, Tuomas ja Vienno olivat monille nuorille entuudestaan tuttuja, ehkä jopa liiankin. Heille jäikin aikamoinen vastuu kannatella hyvää ilmapiiriä itse pääesiintyjää odotellessa. Kun laulaja ja lauluntekijä Laura Savio viimein nousi lavalle, oli kuulijoita enää kourallinen. Saviolla on korkea esiintymismoraali ja hän antoi kaikkensa kuulijämäärästä piittaamatta. Erittäin sympaattinen laulaja joka olisi ansainnut suuremman yleisön. Musiikki-illan suurin ongelma oli mielestäni esitysten väliin jäävät pitkät tauot, jotka latistivat tunnelmaa. Asiaa olisi voinut parantaa levymusiikilla tai nuorten omilla esityksillä, ehkä mahdollisesti kilpailuillakin.

Yhteistyö opiskelijoiden kanssa sujui hyvin. Uskon heidän välillä turhautuneen ison talon jäykkyyteen ja usean ihmisen kontaktoimiseen. Toisaalta, uskon juuri haasteiden antanee opiskelijoille hyvät valmiudet tulevaa ammattia ja työtä silmällä pitäen.“

Kävimme myös palautekeskustelun työn tilaajan, erikoiskirjastovirkailija Aila Kaunisvaaran kanssa, jossa käsitelimme Your Pointia. Aluksi tarkoituksenamme oli myös tilaajan arvioinnin lisäksi kerätä nuorilta tapahtuman aikana palautetta, mutta tämä ei toteutunut, vaikka kysely olikin jo suunniteltu valmiiksi. Your Pointin aikana havainnoimme, etteivät monet nuoret edes huomanneet minkään erikoisen tapahtuman olevan käynnissä, sillä kaikki arkiset asiat pyörivät samaan aikaan. Vain kahdessa tapahtuman ohjelmanumerossa oli tarpeeksi yleisöä arviointiin, emmekä kokeneet, että yhden tai kahden ohjelmanumeron palaute ole tarpeeksi arvioimaan tapahtumaa kokonaisuutena. Tärkeää tapahtuman suunnittelussa on muistaa, että tapahtuma tehdään asiakkaille - nuorille. Tapahtumissa olennaista on sosiaalisuus ja hengailu, mikä tarkoittaa sitä että esimerkiksi henkilöt, jotka vaikuttavat muiden mielipiteisiin ovat ne avainhenkilöt. Kilpailuista yleensä tykätään ja musiikki sekä peliturnaukset ovat toivottuja. Kuitenkin Guitar Hero-skaba, musiikki-ilta eivätkä kuvauskilpailu olleet niitä suosituimpia ohjelmanumeroita. Sekä tilaaja että me tuottajat olisimme halunneet tietää, paljonko Pointissa kävi ei-vakioasiakkaita. Suurin osa olivat kuitenkin vakiokävijöitä, sillä kirjastovirkailijat tunnistivat aina nuoria. Tässä olisi siis seuraavalle kiinnostuneelle kulttuurituotannon osajalle hyvä lähtökohta etsiä ei-kävijät ja tuoda heidät Pointtiin. Myös vuodenaika saattoi vaikuttaa tapahtuman suosioon. Aila Kaunisvaara toi esille, että nuoria voi olla vaikeampi saada mukaan, kun kevät on jo pitkällä. Syystapahtumana Your Point toimisi ehkä paremmin.

Palautekeskustelu käytiin hyvissä tunnelmissa ja hyvin fiiliksin. Vaikkeivät kaikki osat alueet onnistuneetkaan, olimme tuottajana kuitenkin onnistuneet (ainakin pääosin) ja koimme tilaajan olevan tyytyväinen. Pääasia on, että olemme keränneet konkreettista dataa uudenlaisesta ja Pointille erilaisesta tapahtumasta. Tämä tuo nuorten osastolla uutta tietoa, jota muuten kuin tämän opinnäytetyön kautta olisi jäänyt saamatta.

5.5 Kehitysehdotuksia ja ajatuksia

Olemme keränneet yhteen ajatuksia, joita pohdimme tapahtuman aikana ja sen jälkeen. Your Point oli onnistunut ja keräsi kolmen päivän aikana parhaimmillaan jopa 60 henkilöä kerrallaan saman katon alle. Piirtoseinä oli menestys ja tietyt esiintyjät keräsivät hyviä määriä katsojia. Pyrimme luomaan tapahtuman ohjelmista kattavan kokonaisuuden, ilman suuria taukoja ja passiivisia hetkiä, jotta tunnelma pysyisi yllä. Vaikka jotkin ohjelmanumerot onnistuivat erinomaisesti, toiset eivät niinkään. Tapahtuman aikana oli hyvin rauhallista, erityisesti torstaina ja perjantaina, osittain ehkä vähäisen kävijämäärän vuoksi. Epäonnistuimme kuitenkin pitämään jatkuvaa tapahtumafiilistä ja -meininkiä yllä, ja tapahtuman aikana kaipuuta olisi ollut juontajalle tai messuisännälle/-emännälle, joka olisi jatkuvasti pystynyt kohottamaan tunnelmaa ja pitää kontaktia paikalla oleviin. Tulevaisuudessa Your Pointilla voisi siis olla kasvot, mielellään tunnetut, niin se voisi vielä vahvistaa Your Pointin imagoa.

Yksi olennaisista haasteista Your Pointissa oli budjetti. Kun tapahtumaa lähdettiin suunnittelemaan, ohjeistus oli, että taloudellisia resursseja olisi käytössä hyvin ja tätä tapahtumaa varten oltiin varauduttu. Kuitenkin hieman yli kuukausi ennen tapahtumaa budjetti rajoitettiin erittäin pieneksi, mikä taas verotti ohjelmanumeroista. Suosittelemme, että mikäli haluaa tehdä nimekästä ja mielenkiintoista tapahtumaa, jossa olisi nimekkäitä esiintyjä sekä monipuolisia työpajoja ja kilpailuja, kannattaa budjetoida tapahtuma jo reilusti etukäteen. Monet tahot kiinnostuvat nuorten tapahtumista kirjaston tiloissa, joten rohkea sijoitus nuorisoon ei ole mielestämme lainkaan huono vaihtoehto. Esimerkiksi yksittäinen suuri Your Point-tapahtuma vuodessa antaisi vuoden suunnitteluajan, mikä puolestaan mahdollistaisi kirjaston taloudellisen osaston valmistautumista hienoon tapahtumaan.

Varhainen suunnittelu antaa taloudellisten resurssien lisäksi mahdollisuuden saada laadukkaita yhteistyökumppaneita, sekä myös antaa nuorille mahdollisuuden päästä suunnittelemaan itse omaa tapahtumaa. Haasteenamme oli löytää nuoria, jotka toisivat sisältöä Your Pointiin emmekä saaneet esimerkiksi erikoislukioita mukaan toimintaan. Jos kuitenkin jo syksyllä tiedetään millainen tapahtuma on tiedossa, voidaan saada jopa isoja luokkaryhmiä mukaan, liittämällä suunnittelu esimerkiksi johonkin kurssiin, kuten musiikkiin. Näin nuoret saadaan sitoutettua mukaan myös muuta kautta ja vähennämme sitä riskiä, että nuoret jättäytyisivät viime hetkellä matkasta pois. Lisäksi muiden yhteistyökumppaneiden löytäminen vahvistaa tapahtuman asemaa. Improryhmä Kolinan kautta satuimme pääsemään osaksi Impronation Biennale Festival-improdestarin ohjelmistoa, mikä arviomme mukaan toi myös muutamia ulkopuolisia kävijöitä katsomaan esitystä. Etsimällä ja satsaamalla hyviin yhteistyökumppaneihin voi lähestyä sellaisia verkostoja, jotka esimerkiksi Pointilla tai Sellon kirjastolla yleisestikään ei vielä ole kovin tuttuja. Tärkeää on myös, etteivät yhteistyökumppanit ole vain puhtaasti mainos- tai myyntimielessä tulevia tahoja, vaan esimerkiksi yhteiskunnallisesti merkittävät järjestöt voisivat olla potentiaalisia kumppaneita.

Pointti on haastava tila järjestää tämänkaltainen tapahtuma, sillä monet nuoret haluavat tulla paikalle vain lukemaan, pelaamaan omia pelejään ja viettämään rauhallista aikaa ystäviensä kanssa. Heille pitää sallia tämä tila, joten Pointtia ei voida myöskään omistaa kokonaan toiminnalle ja tekemiselle. Tällaisenaan vastaavanlainen tapahtuma ei välttämättä toimi, ellei sitä pysty jotenkin erottamaan Pointin normaalista toiminnasta. Monet piirtoseinällä aikaa viettäneet eivät edes ymmärtäneet seinän olevan osa tapahtumaa. Lyhyesti arvioituna Your Point oli ehkä hieman liian passiivinen ja laaja niillä resursseilla, mitä oli tarjolla. Lisäksi ohjelmanumerot eivät oikein linkittyneet sellaisenaan toisiinsa ja koska tapahtumapaikalla oli myös nuoria, joita ei kiinnostanut tapahtuma lainkaan, niin se saattoi viedä mukanaan myös niitä, jotka olisivat voineet osallistua. Huomasimme, etteivät nuoret tarvitse mitään suurta spektaakkelia – pieni ja mielenkiintoinen yksityiskohta, jossa pääsee itse tekemään, voi olla paljon hausempaa. Piirtoseinä oli hyvä esimerkki siitä.

Palautekeskustelussa tilaajan kanssa pohdimme, että Your Point voisi brändinä toimia kaikille Pointin isoimmille tapahtumille, pois lukien siis esimerkiksi kerhot ja peli-

turnaukset. Kaikki muut erikoisemmat tilaisuudet voisi olla kuitenkin nimen alla. Näin logoa ja Facebook-sivua voisi käyttää aktiivisesti, erilaisissa kulttuuriin ja taiteeseen liittyvissä tapahtumissa. Näin jo rakennettu verkosto ja brändi eivät jää unholaan, jos resurssit eivät riitä järjestämään suurempaa ja taloudellisesti laajempaa tapahtumaa. Tämä on mielestämme toimiva vaihtoehto. Your Point on kuitenkin Pointin oma brändi, jolla on tehty jonkinlainen pilottitapahtuma, joka kertoi minkälaisia mahdollisuuksia ja haasteita tapahtumassa voi olla. Asiasta viisaampina Pointti saa siis vapaasti käyttää Your Pointia juuri sellaiseen käyttöön, mihin se sopii ja missä se toimii. Kun Your Point on saatu toimimaan, se on saavuttanut tavoitteensa. Kun tapahtuma myöskin erottuu omaksi tapahtumakseen, niin nuorilta saa helpommin palautetta ja näin Your Pointia voidaan kehittää lisää.

6 LOPUKSI

Tavoitteemme olivat tuottaa Sellon kirjaston Pointille laadukas nuorten tapahtuma, joka tarjoaisi nuorille mahdollisuuksia osallistua. Samalla tapahtuma brändäisi nuorten osastoa. Lisäksi tutkimme miten kirjaston rooli ja kulttuurituotanto ovat muuttuneet sekä minkälainen niiden tulevaisuus on. Teoriaosuuden tehtävänä oli ohjata tapahtuman suunnittelua ja hahmottaa tapahtuman mahdollisuuksia. Tapahtuman suunnittelu ja opinnäytetyön teoriaosuus ovat tehty käsi kädessä, niin ajallisesti kuin myös sisällöllisesti. Vaikka tapahtuma olisi voinut mielestämme onnistua paremmin, toimimme arvokkaita huomioita ja kehitysehdotuksia Sellon kirjaston nuorten osaston tapahtumatuotantoon. Lisäksi annoimme heille välineitä tulevaisuuden tapahtumiin. Olemme mielestämme onnistuneet tavoitteessamme tarjota Pointille ajatuksia toimivista tapahtumasisällöistä ja kehitysehdotuksista. Näin Pointti pääsee tarjoamaan omille asiakkailleen, nuorille, jatkossakin laadukkaita palveluita. Yleisesti ottaen kirjaston käyttäjät ovat erittäin tyytyväisiä kirjaston palvelukokonaisuuteen. Vaikka tämänhetkinen tilanne näyttää kirjastojen osalta hyvältä, niiden on silti tarpeellista kehittyä muiden yhteiskunnan toimintojen mukana. Jotta kirjasto voisi säilyttää asemansa eräänä tärkeimmistä kunnallisista kulttuuripalveluista, sen tulee seurata aikaansa. Kirjastojen tulevaisuudessa on nähtävissä myös haasteita, kuten käyttäjien vapaa-ajan vähyyks ja kiinnostuksen hiipuminen kirjaston palveluita kohtaan. Toisaalta myös asiakkaiden omat ideat ovat toisinaan ristiriidassa kirjastolaisten omien ta-

voitteiden kanssa - kaikkea ei voida toteuttaa, vaikka haluttaisiin. Kirjasto voi kuitenkin vaikuttaa yhteiskunnassa vain olemalla osa sitä ja pääsemällä lähelle asiakkaidensa elämää. Kirjastojen tulee myös miettiä entistä enemmän sitä, miten ne voivat tuoda lisäarvoa kuntalaisten elämään eikä se onnistu muuten kuin osallistamalla käyttäjät osaksi kirjaston kehitystä. Harva kunnallinen toimija tavoittaa niin suurta määrää erilaisia kohderyhmiä kuin kirjasto. Tämä on rikkaus, jota kannattaa vaalia.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Asiakkaan kirjasto. Maunu, Ulla-Maija. Teoksessa Kirjasto 2012 - asiakkaan asialla. Toim. Almgren, Päivi. Jokitalo, Päivi. BTJ Finland Oy 2011.

Asiakkaat kirjastopalveluiden arvioijina - asiakaspalautteen anti jatkuvalla kehittämiselle. Tyrväinen, Jari. Teoksessa Kirjasto 2012 - asiakkaan asialla. Toim. Almgren, Päivi. Jokitalo, Päivi. BTJ Finland Oy 2011.

Kirjasto 2.0 - Muuttuva osallistumisen kulttuuri. Holmberg, Kim. Huvila, Isto. Kronqvist-Berg, Maria. Nivakoski, Outi. Widén-Wulff, Gunilla. BTJ Finland Oy, 2009.

Kirjastotyö muuttuu - muuttuuko kirjastotyöntekijä? Teoksessa Kirjastonhoitaja tulevaisuudessa - Millaista osaamista kirjastot tarvitsevat. Pirjo Salmén. Kirjastonhoitajien säätiön julkaisu 2007. Toim. Jaakko Korpisaari ja Jarmo Saarti. Painotalo Auranen.

Lapset ja nuoret kansalaistoimijoina. Eskelinen, Teppo. Gellin, Maija. Gretschel, Anu. Junttila-Vitikka, Pirjo. Kiilakoski, Tomi. Kivijärvi, Antti. Koskinen, Sanna. Laine, Sofia. Lundbom, Pia. Nivala, Elina. Sutinen, Riikka. Teoksessa Demokratiaoppitunti - Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Gretschel, Anu. Kiilakoski, Tomi. (toim.) Hakapaino, Helsinki. 2012.

Menestystarina nimeltä kirjasto - Näin sen koin. Kekki, Kirsti. Toim. Jokitalo, Päivi. BTJ Finland Oy, Helsinki 2013.

Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi. Kiilakoski, Gretschel, Nivala. Teoksessa Demokratiaoppitunti - Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Gretschel, Anu. Kiilakoski, Tomi. (toim.) Hakapaino, Helsinki. 2012.

Proaktiivinen kirjastoammattilainen ja uusi kokoelmakonsepti. Lindberg, Pirkko. Karhu, Heidi. Teoksessa Kirjasto 2012 - asiakkaan asialla. Toim. Almgren, Päivi. Jokitalo, Päivi. BTJ Finland Oy 2011

Tulevaisuuden kirjastotyö vaatii moniosaajilta sosiaalisuutta ja uusia taitoja. Sipilä, Sinikka. Teoksessa Kirjastonhoitaja tulevaisuudessa - Millaista osaamista kirjastot tarvitsevat. Kirjastonhoitajien säätiön julkaisu 2007. Toim. Jaakko Korpisaari ja Jarmo Saarti. Painotalo Auranen.

Haastattelut

Haastattelu. Alamikkelä, Mari. Valkea talo, 16.3.2014

Haastattelu. Kaunisvaara, Aila. Sellon kirjaston Pointti, 6.5.2014

Haastattelu. Kortesuoma, Juha. Iso Omenan kirjasto, 17.3.2014

Haastattelu. Luoto, Antti. Sellon kirjasto, 25.3.2014

Haastattelu. Ollikainen, Tiina. Entressen kirjasto, 20.3.2014

Sähköiset lähteet

Facebookin suosio siirtyy Instagramiin. Kärki, Emilia. Takala, Miika. Paavilainen, Noora 2014. YLE.

http://yle.fi/uutiset/facebookin_suosio_siirtyy_instagramiin/7191442 viitattu 20.4.2014

Kulttuurituottajat globaalien kysymysten äärellä. Vartiainen, Pekka. 2007. KeVer 2/2007.

<http://www.uasjournal.fi/index.php/kever/article/viewArticle/1030/879>; viitattu 19.4.2014

Media, kasvatus ja kulttuurin kierto. Kotilainen, Sirkku. Kovala, Urpo. Vainikkala, Erkki. (toim.) Nykykulttuurin toimituskeskuksen julkaisuja 106. Jyväskylän yliopisto 2011.

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37355/978-951-39-4655-5.pdf?sequence=2>; viitattu 21.4.2014

Mikä Helmet on? Helmet -kirjastojen verkkosivut.

[https://www.helmet.fi/fi-FI/Info/Mika_HelMet_on/Mika_HelMet_on\(30\)](https://www.helmet.fi/fi-FI/Info/Mika_HelMet_on/Mika_HelMet_on(30)) viitattu 23.4.2014

Suosituimmat sosiaalisen median palvelut. Weissenfelt, Jukka. Huovinen, Juha. eBrand Suomi Oy.

<http://www.ebrand.fi/somejanuoret2013/suosituimmat-sosiaalisen-median-palvelut/> viitattu 20.4.2014

Taide ja työ - Rakenteita ja osaamista. Taika II - Taide työelämän laadun ja innovaatiokyvykkyyden kehittäjänä -hanke (ESR). 2013

<http://www.taikahanke.fi/binary/file/-/id/1/fid/1422>; viitattu 20.4.2014

Tuottaja 2020 - Kulttuuri katalysoi. Megatrendien tähtäminen kulttuurituotannon kenttään. Halonen, Katri. 2010.

http://www.oph.fi/download/130791_KULTTUURI_Katalysoi_1_RELEASE.pdf; viitattu 23.4.2014

Yleiset kirjastot. Perustietopaketti. Kirjastoverkosto. Lainsäädäntö. Rahoitus. Hallinto. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Kirjastot/kirjastoverkosto/Liitteet/Kirjastopaketti_2013.pdf Viitattu 15.4.2014

LIITTEET

Liite 1, Your Point-logo (Sanna Purho)

YOUR
POINT?!!

Liite 2, Facebook-kansikuva (Sanna Purho)

Liite 3, Your Point-flyer (Sellon kirjasto)

Nuorten tapahtuma

YOUR POINT?!

Sellon kirjastossa

23.-25.4.

**Kolmipäiväisen iltafestarin aikana
voit mm. osallistua kuvaskabaan,
nauttia improteatteriryhmä Kolinasta
ja upeista musiikkiesityksistä.**

**Katso ohjelma
facebook/yourpoint**

Tapahtuma on ikärajan ja ilmainen.

Liite 4, Your Point-flyer (Sanna Purho)

YOUR POINT

Nuortentapahtuma Your Point Sellon kirjastossa 23.-25.4.

Kolmipäiväisen iltafestarin aikana voit mm. osallistua kuvaskabaan, nauttia improteatteriryhmä Kolinasta ja upeista musiikkiesityksistä. Tapahtuma on ikärajaaton ja ilmainen.

Tervetuloa mukaan!

Katso ohjelma [facebook.com/YourPointSello](https://www.facebook.com/YourPointSello)